

ВЕСНИК

ЕНИГМАТСКОГ КЛУБА «НОВА ЗАГОНЕТКА»

ISSN 1820 – 2918

БЕОГРАД, ФЕБРУАР 2021.

БРОЈ 65

У МЕСТО УВОДНЕ РЕЧИ

СВИМ
ЕНИГМАТСКИМ
ПОСЛЕНИЦИМА –
САСТАВЉАЧИМА,
РЕШАВАЧИМА,
УРЕДНИЦИМА И
ИЗДАВАЧИМА
ЕНИГМАТСКИ КЛУБ
«НОВА
ЗАГОНЕТКА»
ЧЕСТИТА
21. ФЕБРУАР –
ДАН ЕНИГМАТА
СРБИЈЕ

САДРЖАЈ

СТРАНА

НОВОГОДИШЊЕ ЧЕСТИТКЕ .	2
ХРОНОЛОГИЈА ДОГАЂАЈА ..	3 – 5
ТЕОРИЈСКИ ПРИЛОЗИ	6 – 8
НОВЕ ЕНИГМАТСКЕ КЊИГЕ .	9 – 13
ЕЛЕКТРОНСКА ИЗДАЊА ...	14 – 16
ОБАВЕШТЕЊА	17
МИШЉЕЊА И РЕАГОВАЊА	18 – 20
ИСТОРИЈСКИ ПРИЛОЗИ	21 – 29
ЕНИГМАТСКА ТАКМИЧЕЊА .	30 – 31
ЗАНИМЉИВОСТИ	32 – 36
ИЗ КЛУПСКЕ РАДИОНИЦЕ ..	37 – 39
ИН МЕМОРИЈАМ	40
ДОДАЦИ:	
«ГЕН», број 29	I – IV
«СРЕМУШ», број 6	V – VIII

«ВЕСНИК» – Информативно–теоријски лист Енигматског клуба «Нова загонетка»
Припрема: Енигматски клуб «Нова загонетка», Београд
(11070 Београд, Булевар Арсенија Чарнојевића 124, улаз 3, стан 26)
Редакција: Председништво Енигматског клуба «Нова загонетка»
Уређивање и техничка припрема: Мирослав Лазаревић
(телефон: 011/2131 – 143; 064/9452 – 493; Е – mail: miroslav.lazarevic40@mts.rs)

	СВИМ ЗАЉУБЉЕНИЦИМА У ЕНИГМАТИКУ И ЕНИГМАТСКИМ ПОСЛЕНИЦИМА СРЕЋНЕ ПОРОДИЧНЕ И НОВОГОДИШЊЕ ПРАЗНИКЕ ЖЕЛИ ЕНИГМАТСКИ КЛУБ «НОВА ЗАГОНЕТКА»
---	--

U GODINI KOJA DOLAZI – GODINI JUBILEJA NAŠEG
NAJDUGOVEČNIJEG ENIGMATSKOG ČASOPISA
"ENIGME" (SADA "NOVOSTI ENIGME")
I U MOJOJ 90 – OJ GODINI ŽIVOTA, ŽELIM SVIM
ENIGMATIMA SREĆNU NOVU 2021. GODINU I
SREĆNE BOŽIĆNE PRAZNIKE!
VAŠ LJUBISLAV DRAKULIĆ – LJU BAN

	Срећна Нова 2021. и божићни празници НОВОСТИ	Mного zdravlja, sreće i svake radosti u Novoј 2021. godini, želi Vam redakcija Novosti ENIGMA Nebojša VUČINIĆ odgovorni urednik "Novosti ENIGMA"
--	--	---

Припремио: Мирослав Лазаревић

**ВАЖНИЈА ЕНИГМАТСКА ЗБИВАЊА
У ПЕРИОДУ ДЕЦЕМБАР 2020 – ЈАНУАР 2021. ГОДИНЕ**

уторак, 1. децембар 2020. године – Текстови у «Новости енигми»

У броју 2459 београдске НОВОСТИ ЕНИГМЕ, на страни 80, у рубрици ЕНИГМИН ВРЕМЕПЛОВ, објављен је текст Јована ВУКОВИЋА: БОКИ, ЧУДЕСНИ ЕНИГМАТА, а поводом сећања на људе и догађаје који су обележили 70 година излажења ЕНИГМЕ. Говори се о Бошку ПЕТРОВИЋУ – Бокију, једном од најбољих српских енигмата састављача, иначе поноса листа ЕНИГМА, где је објавио и први рад, као петнаестогодишњак, 1952. године. Само у првих 200 бројева ЕНИГМЕ објавио је 240 разноврсних енигматских радова.

У истом броју овог листа, на страни 80, у рубрици ЕНИГМИН ВРЕМЕПЛОВ, Драган ЛОЈАНИЦА је објавио текст под називом СЕЋАЊЕ НА ЕК БЕОГРАД, где се даје укратко историјат овог Клуба. Оснивачка скупштина је одржана у Београду 30. јуна 1957. године, када је за првог председника изабран Властимир Власта ПАВЛОВИЋ, а за секретара Михаило МЛАДЕНОВИЋ. Клуб је био издавач листа ЕНИГМА, све до 1981. године, када је ово препуштено ВЕЧЕРЊИМ НОВОСТИМА, уз даљу припрему енигматских страна.

петак, 4. децембар 2020. године – Текст у «Политика разбигризи»

У броју 162 београдског енигматског часописа ПОЛИТИКА РАЗБИГРИГА, на странама 18 – 19, у рубрици ЗАНИМЉИВА ЕНИГМАТИКА, објављен је текст Јована ВУКОВИЋА под називом ЕНИГМАТИКА ПОДРИЊСКОГ КРАЈА. У њему се каже да од Вука СТЕФАНОВИЋА КАРАЏИЋА до Сретена ПЕРИЋА, значајан допринос српској енигматици дали су енигматичари рођени у Подрињу. Поред осталих ту се помињу и Миленко МИЈАТОВИЋ и Драгослав РОСИЋ.

уторак, 22. децембар 2020. године – Ин меморијам

У родном Земуну (24. новембар 1949) умро је Бранко НИКОЛИЋ Браник, правник, публициста, писац, уредник и енигмата. Као истакнути енигмата заступљен је у ЛЕКСИКОНУ СРПСКИХ ЕНИГМАТА, БИБЛИОГРАФИЈИ СРПСКЕ ЕНИГМАТИКЕ и АЛМАНАХУ СУСРЕТА ЕНИГМАТА СРБИЈЕ. Био је члан Удружења енигмата ВУК КАРАЏИЋ и Енигматског клуба НОВА ЗАГОНЕТКА. Бавио се и писањем књига о Земуну.

понедељак, 28. децембар 2020. године – Сарадња – «Маркетпринт»

У наставку дугогодишње сарадње, послата је новосадском МАРКЕТПРИНТУ 147. серија од по 10 укрштеница за њихова издања ЉУБАВНИ ВИКЕНД РОМАН. Овога пута аутори радова били су: Мирослав ЛАЗАРЕВИЋ (6) и Душко ЛАЗИЋ (4), а радове је, као и до сада, припремио и електронски послао Мирослав ЛАЗАРЕВИЋ.

У сарадњи која тече од 26. фебруара 2002. године, до сада је послато укупно 1.470 укрштеница од 33 аутора, а хонорар од ове сарадње ишао је у клупску класу. Уз захвалност свима који овом сарадњом помажу клубу, а посебно Душку ЛАЗИЋУ, чији је допринос премашао 400 састава, учинак појединаца је следећи:

Душко ЛАЗИЋ (407), Мирослав ЛАЗАРЕВИЋ (244), Миодраг ТОШИЋ (148), Момир ВУЧЕНОВИЋ (81), Владета ТРИВУНАЦ (79), Карло ВЕРЕБ (76), Живомир ЈЕВТИЋ (66), Бранко НИКОЛИЋ (46), Младен МАРКОВИЋ (38), Динко КНЕЖЕВИЋ (36), Љубиша ЈАКШИЋ (30), Драган МАТОВИЋ (18), Љубислав ДРАКУЛИЋ и Томислав ПОПОВИЋ (по 17), Михајло ВЕМИЋ, Жељко ПРВАНОВ, Марјан РАДАКОВИЋ и Мирослав ЦВЕТКОВИЋ (по 15), Ново ЗЕКИЋ (14), Јан БАЖИК, Ивица МЛАЂЕНОВИЋ и Милија СТЕВАНОВИЋ (по 12), Вељко ДОПУЋА (10), Владимир ШАРИЋ (8), Миленко МИЈАТОВИЋ (7), Мирослав ЖИВКОВИЋ и Александар ЈАНКОВИЋ (по 5), Станислав ЛУКИЋ, Вељко МАКСИМОВИЋ, Милосав МАРЈАНОВИЋ, Веселин ПАТРНОГИЋ и Сретен ПЕРИЋ (по 4) и Љубиша БАНОВИЋ (2).

петак, 1. јануар 2021. године – Текстови у «Новости енигми»

У броју 2460 београдске НОВОСТИ ЕНИГМЕ, на страни 80, у рубрици ЕНИГМИН ВРЕМЕПЛОВ, објављен је текст Јована ВУКОВИЋА: ВИРТУОЗНИ АНАГРАМИСТА, а поводом сећања на људе и догађаје који су обележили 70 година излагања ЕНИГМЕ. Говори се о драмском глумцу и редитељу Павлу БОГДАНОВИЋУ, једном од највиспиренијих састављача анаграма у ЕНИГМИ првих година њеног излагања.

У истом броју овог листа, на страни 80, у рубрици ЕНИГМИН ВРЕМЕПЛОВ, Драган ЛОЈАНИЦА је објавио текст под називом ШАБАНОВА НАША ПОШТА. Говори се о покојном Милану ШАБАЊУ, свестраном састављачу и уреднику, који је 2005. године у ЕНИГМИ обновио стару рубрику НАША ПОШТА, у којој је критиковао и саветовао сараднике, како би им радови били квалитетнији и бољи.

петак, 1. јануар 2021. године – Текст у «Политика разбистри»

У броју 163 београдског енигматског часописа ПОЛИТИКА РАЗБИБРИГА, на странама 18 – 19, у рубрици ЗАНИМЉИВА ЕНИГМАТИКА, објављен је текст Јована ВУКОВИЋА под називом ПИШИ ДА НЕ ЗАБОРАВИШ. У њему се говори о вештим енигматима који користећи анегдоте као основу могу да осмисле веома занимљиве енигматске приче. Поред осталих, у тексту се помињу и радови Милана ШАБАНА и Бошка ПЕТРОВИЋА.

Помињу се и састављачи ребуса, који су још 1954. године својим саставима одушевљавали решаваче: Србољуб СТАНКОВИЋ, Драган РУМЕНЧИЋ, Павле АНДРЕЈЕВИЋ и Јожеф РИЈАВЕЦ. Они су, а нарочито Србољуб СТАНКОВИЋ, ударили темеље савременом српском словном ребусу.

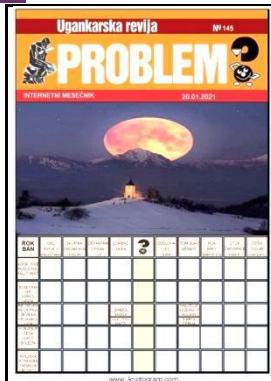
Помиње се и словни ребус из 1891. године Милоша ТЕОДОРОВИЋА из Сомбора, објављеног у листу ГОЛУБ.

уторак, 5. јануар 2021. године – 39. број «Упитника»

Са блога www.kriptogram.com.

Објављен 39. број интернетског тромесечног издања УПИТНИК. Овај енигматски часопис првенствено је намењен босанскохерцеговачкој дијаспори. Издаје га познати словеначки енигмат, пореклом из Босне, Бранко МИЛОВАНОВИЋ. Издаје и Уганкарску ревију ПРОБЛЕМ, интернетски месечник, чији је 145. број објављен у среду, 20. јануара 2021. године.

субота, 16. јануар 2020. године – Пети број часописа «Дует»

У електронском издању публикован је нови број часописа «Дует». Поред уредника Антона ЈУРИЋА и Недјељка НЕДИЋА, радове су још објавили Здравко КУБАТ, Илија ОЗДАНОВАЦ, Јела ОРШОЛИЋ, Аљоша ВУЧКОВИЋ и Мирсад АРПАЦИЋ. Све ребусе је нацртао Дејан МИНИЋ. Од загонетака заступљене су класичне укрштенице, размештајнице, допуњаљке, стиховне загонетке, ребуси, магични ликови, осмосмерке . . .

субота, 23. јануар 2020. године – Јубилеј «Квизорама»

Tisuću petstoti broj! Nevjerojatno! Fantastično! Postignuće vrijedno svake hvalе i divljenja! Stoga, bez dugih pisanija i govorancija, izdavaču, uredništvu i suradnicima upućujem pregršt iskrenih čestitaka u povodu izlaska ovoga jubilarного broja.

TUSUĆU PETSTO –

КАКО ТО GORDO ZVUČI!

(Преузето са блога DUE Недјељка Недића)

Енигматски клуб «Нова загонетка» свим актерима хрватске загонетачке ревије КВИЗОРАМА најискреније честита хиљаду петстоти број. Овом загребачком енигматском недељнику, једном од најбољих загонетачких издања на овим нашим просторима, желимо дуговечност и још много сличних обележавања.

Мирослав Живковић, Жагодина

ВАРИЈЕТЕТИМА НИКАД КРАЈА

НАЈОСНОВНИЈЕ ЕНИГМАТСКЕ ВРСТЕ
ПРУЖАЈУ ОГРОМНЕ МОГУЋНОСТИ ВАРИРАЊА

Протекло је много векова док се, из просте загонетке или питалице није стигло до једног ограниченог корпуса најосновних енигматских врста. Могли би да их ограничимо на пар десетина, од којих већина припада поетским загонеткама. Том упрошћеном шематиком, све основне мрежне загонетке би се свеле само на неколико облика: пирамиде, пасијанси, испуњаљке, укрштенице, магични ликови. Даљи корак би ишао у смислу раздеобе на скандинавке, беле укрштенице, мозаичне укрштенице, магичне квадрате, магичне ликове различитих облика итд, итд . . . Ту би се дало навести још један солидан број енигматских врста које имају какву такву јединственост.

Ако погледамо садржаје неких енигматских часописа, који су се одликовали разноврсношћу, запазићемо и сијасет других типова загонетака. Већина од њих је базирана на неким комбинацијама из основних облика. Пажљиви и неуморни сакупљач таквих варијетета је свакако МАРЈАН РАДАКОВИЋ. Он је утврдио да је ВЕСНИК објавио чак 757 загонетака, које се разликују у називу. То апсолутно не значи да има толико и различитих варијетета, зато што се различити називи односе на исти тип загонетке.

Мора одмах да се нагласи како постоји неколико термилошких начина да се именује нека загонетка, која се заснива на извесној синтези већ познатих типова загонетака. Некада је таквој загонетци приписиван назив «енигматски новитет». МАРЈАН РАДАКОВИЋ стоји на становишту да су то «ретке загонетке». Писац ових редова искључиво користи израз «енигматски варијетет». Како у нашој енигматској стварности није заживела јединствена енигматска терминологија, остаје да свако користи онај израз на који је и навикао. Важно је само да се схвата суштина ове комбинаторике.

Један број енигмата, избегавајући уско бављење неком (неким) загонетком (ама) тежио је да прошири тај круг, па је често посезао за стварањем варијететских облика. То је био и један додатни сегмент у енигматском стваралаштву појединца. Нису то биле значајне новотарије, али су ипак шириле енигматске и лингвистичке видике.

Усталом после појаве скандинавке и осмосмерке, тешко да би се нашло још неко сензационалније откриће на овим (енигматским) пољима.

Истражујући и стварајући, публиковао сам у ВЕСНИКУ равно 53 варијетета. Дало би се поставити питање: «Колико од њих су били премијерни?».

Тешко је то утврдити, јер се такви примери појављују и у другим часописима, а сви они не могу да се пропрате и изврши упоређивање. Но, позитиван пример у том погледу може се наћи на изузетно квалитетном блогу ДЕСЕТА УМЈЕТНОСТ – ЕНИГМАТИКА, кога свакодневно и ажурно води велемајстор енигматике НЕДЈЕЉКО НЕДИЋ. Он је пописао све своје енигматске новитете, омогућујући путоказ првенства објављивања.

Тиме сам имао јединствену прилику да упоредим неке «додирне тачке» из заједничке области варијетата. Утврдио сам да сам био нешто бржи у два случаја. СЛГОВНА ПОТИРАЉКА са решењем УКРАДЕНА ЛЕПОТА била је објављена у ЗАГОНЕЦИ ВОЈИНА КРСМАНОВИЋА број 44 из марта 2000. године. ТРИИНДИРЕКТ из КВИЗА БРАНИЧЕВО број 30 из јануара 2001. године имао је решења КОЊАК, АТАК, КАТА.

Због тога је и понуђен попис варијетета из ВЕСНИКА, како би можда неко пронашао да је исто такав тип загонетке публиковао пре наведеног датума.

ВАРИЈЕТЕТИ ИЗ ВЕСНИКА

01. ИСПУЊАЉКА СА ЗАГОНЕТКОМ

(број 16, децембар 2006, стр. 32);

02. ПРОДУЖЕНИ ПАСИЈАНС (број 21, децембар 2008, стр. 32);

03. АЛТЕРНАТИВНИ ПАСИЈАНС (број 21, децембар 2008, стр. 33);

04. ПАСИЈАНСИ У КОЊИЋЕВОМ СКОКУ

(број 28, април 2011, стр. 33);

05. ЗАПОВЕДНИ ИНДИРЕКТ (број 29, мај 2011, стр. 40);

06. ПОЛУТЕМАТСКА СЛГОВНА ЧАУРНА ИСПУЊАЉКА

(број 29, мај 2011, стр. 40);

07. ТЕМАТСКА ПОТИРАЉКА ПОТИРАЉКИ

(број 30, новембар 2011, стр. 30);

08. КРИПТОГРАМНИ РЕБУС (број 30, новембар 2011, стр. 31);

09. УКРШТЕНИЦА СА ПАСИЈАНСОМ

(број 30, новембар 2011, стр. 31);

10. РЕЛАЦИОНА ИСПУЊАЉКА (број 31, мај 2012, стр. 12);

11. ВЕРЗАЛНА ПИРАМИДА (број 43, септембар 2015, стр.48);

12. ПОТИРАЉКА ИСПУЊАЉКА (број 44, децембар 2015, стр. 32);

13. ПРЕСКОЧНА ИСПУЊАЉКА (број 44, децембар 2015, стр. 32–33);

14. КРЊООПИСНА ИСПУЊАЉКА

(број 44, децембар 2015, стр. 33–34);

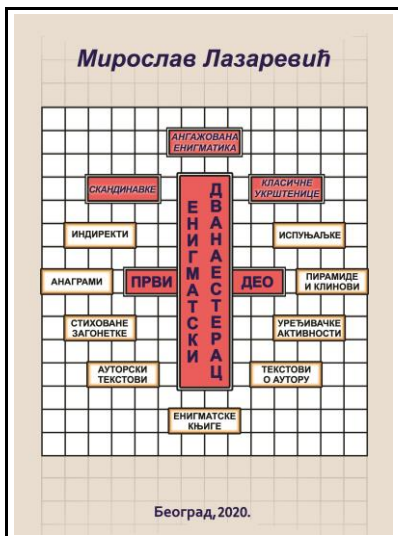
15. ПАНГРАМНА ИСПУЊАЉКА (број 44, децембар 2015, стр.34);

16. РАЗДВОЈНА ИСПУЊАЉКА (број 44, децембар 2015, стр. 35);

17. КРИПТОГРАМ + ПОТИРАЉКА (број 48, новембар 2016, стр. 33);

18. ХРОНОГРАМНА ДОПУЊАЉКА (број 48, новембар 2016, стр. 33);

- 19. АСОЦИЈАТИВНИ ПАСИЈАНС** (број 48, новембар 2016, стр. 34);
- 20. ПОЛУОПИСНА ПИРАМИДА** (број 48, новембар 2016, стр. 34–35);
- 21. ЕНДОГРАМНА УКРШТЕНИЦА** (број 48, новембар 2016, стр. 36);
- 22. ОДБОЈНА ИСПУЊАЉКА** (број 49, април 2017, стр. 45);
- 23. ХЕМИЈСКА ПОТИРАЉКА** (број 53, мај 2018, стр. 36);
- 24. ХРОНОГРАМНА СЛОГОВНА ПОМИЦАЉКА**
(број 53, мај 2018, стр. 36);
- 25. СИЈАМСКИ ПАСИЈАНСИ** (број 53, мај 2018, стр. 37);
- 26. ПАРНА ИСПУЊАЉКА** (број 53, мај 2018, стр. 37);
- 27. АРХАИЧНА ПОТИРАЉКА** (број 59, септембар 2019, стр. 16);
- 28. СИНТЕЗНА ПОТИРАЉКА** (број 59, септембар 2019, стр. 17);
- 29. ХАИКУ ПОТИРАЉКА** (број 59, септембар 2019, стр. 17);
- 30. ЛАТИНИЧНО – ЋИРИЛИЧНА ПОТИРАЉКА**
(број 59, септембар 2019, стр. 17);
- 31. ТРИЛИНГ ПОТИРАЉКА** (број 59, септембар 2019, стр. 17);
- 32. ХРОНОГРАМНА ПОТИРАЉКА** (број 59, септембар 2019, стр. 18);
- 33. УКЉУЧНА ПОТИРАЉКА** (број 59, септембар 2019, стр. 18);
- 34. ДВОЈЕЗИЧНА ИТАЛИЈАНСКА ПОТИРАЉКА**
(број 59, септембар 2019, стр. 18);
- 35. РЕКОРДНА ПОТИРАЉКА** (број 59, септембар 2019, стр. 18);
- 36. ДОПУЊАЛНА ПОТИРАЉКА** (број 60, децембар 2019, стр. 26);
- 37. ДВОЈЕЗИЧНА ПОТИРАЉКА** (број 60, децембар 2019, стр. 26);
- 38. ПАЛИЛОШКА ПОТИРАЉКА** (број 60, децембар 2019, стр. 26);
- 39. СУ ПОТИРАЉКА** (број 60, децембар 2019, стр. 27);
- 40. АКРОСТИХОИДНА ПОТИРАЉКА**
(број 60, децембар 2019, стр. 27);
- 41. МАТЕМАТИЧКА ПОТИРАЉКА** (број 60, децембар 2019, стр. 27);
- 42. СИНОНИМНА ПОТИРАЉКА** (број 60, децембар 2019, стр. 28);
- 43. СКУПОВНА ПОТИРАЉКА** (број 60, децембар 2019, стр. 28);
- 44. ЕНКЛАВНА ПОТИРАЉКА** (број 60, децембар 2019, стр. 28);
- 45. ПРОШИРЕНА ПОТИРАЉКА** (број 61, март 2010, стр. 28);
- 46. КРЊА ПОТИРАЉКА** (број 61, март 2010, стр. 28);
- 47. СУСЕДНА ПОТИРАЉКА** (број 61, март 2010, стр. 29);
- 48. НЕСУСЕДНА ПОТИРАЉКА** (број 61, март 2010, стр. 29);
- 49. РЕДУКТИВНА ПОТИРАЉКА** (број 61, март 2010, стр. 29);
- 50. РИМСКА ПОТИРАЉКА** (број 61, март 2010, стр. 29);
- 51. КОНТРА ПОТИРАЉКА** (број 61, март 2010, стр. 30);
- 52. АСОЦИЈАТИВНА ПОТИРАЉКА** (број 61, март 2010, стр. 30);
- 53. ТРОСТРУКА СИНОНИМНА ПОТИРАЉКА**
(број 61, март 2010, стр. 30).

МАЛА ЕНИГМАТСКА БИБЛИОТЕКА
Свеска број 12

Мирослав Лазаревић
ЕНИГМАТСКИ ДВАНАЕСТЕРАЦ
Први део

Издавачи:
ЕК «НОВА ЗАГОНЕТКА» и «АЛМА»

Рецензенти:
ЈОВАН ВУКОВИЋ, МИРОСЛАВ ЖИВКОВИЋ,
ВЛАДИМИР ШАРИЋ

Уредник: МИРОСЛАВ ЛАЗАРЕВИЋ

А5 формат, страна 430, ћирилица
ЈЕФТИНА ШТАМПА, Београд, 2020.

РЕЦЕНЗИЈА ЈОВАНА ВУКОВИЋА

КЊИГА ЛАЗАРЕВИЋЕВИХ ЕНИГМАТСКИХ УМОТВОРЕВИНА

Тек овако скупљено на једном месту енигматско стваралаштво Мирослава Лазаревића показује све своје умешности и вредности. Добро је што се објављују енигматски зборници и монографије појединих аутора, како би се сачувало од заборава значајно енигматско благо. Време показује да енигматика за службује да буде на високом новинарском и културном стваралачком нивоу. Самим тим да умно стваралаштво буде од поштовања и мисаоног вредновања, зато што поред осталих вредности има и едукативну литерарну predisпозицију.

Одавно се развијао и подизао ниво значаја садржаја енигматских умотворевина. Временом се дошло дотле да данас, на почетку 21. века, енигматика заслужује да буде на високом поштованом новинарском и културном нивоу, па самим тим да има и одговарајућу литературу. Енигматика је филигранско новинарство како је давно запазио Петар Стојановић, први главни и одговорни уредник нашег најстаријег енигматског листа «Енигма».

По наслову ове књиге Мирослава Лазаревића да се закључити да је овај писац (аутор) морао бити свестрани спортиста. У његовој биографији пише да је био чак и шахиста (не чуди, јер је живео у граду Вршцу, у коме је поникао наш први велемајстор Бора Костић, светски шаховски путник и пропагатор шаховске игре, оглашен као амбасадор шаха). Мада се касније у професији ослонио на мозак и мишљење (завршио Електротехнички факултет), Лазаревић је шах препустио момачким лоптачким спортовима—фудбалу, рукомету, одбојци и кошарци. И увек у сваком је био у «петорци».

И ево нас до сазнања да наслов књиге «Дванаестерац» потиче из рукометног вокабулара (казнени ударац према голу у рукомету са 12 метара). Тај израз подстакао је аутора овог вредног енигматског садржаја да га преузме за објашњење свог енигматског деловања (области, врста) – од ребуса, преко мрежастих загонетака до списатељских, организаторских и уредничких функција.

Лазаревић се појављује преко «иностранства» (није једини), јер своје прве загонетке објављује у «Вјесниковом квизу». Био је то словни ребус у броју 26 од 14. фебруара 1973. Његове прве енигматске љубави били су словни ребуси, као многих каснијих састављача, да би касније крајем 1980. у «Квизу» објавио захтевну загонетку квадрат 8 пута 8, по чему ће се у Србији а и шире представити као један од најуспешнијих састављача како по квалитету, тако и по броју објављених радова.

После тога почео је да се занима за укрштене речи, пре свега скандинавке, са којима се најпре представља у «Царинику» (лист Савезне управе царина), где је радио и био дуго начелник Центра за стручно образовање царинских радника, са ког места је 2005. «прекомандован» у радну пензију, али не и енигматску, у којој тек показује све своје умне и организаторске способности.

Лазаревићеви енигматски радови објављени «преко», привукли су пажњу у српским листовима, па га уредници и колеге «преводе» на све већи број енигматских листова у Србији. За кратко време Лазаревић постаје један од најугледнијих сарадника већине енигматских часописа у Србији. Обрадовани његовим разноврсним и квалитетним радовима, стари енигматски вуци запитали су се «ко је овај мали», када се у «Еуреци» број 653 од 15. фебруара 1986. појавила његова сканди са учауреним квадратом 6 пута 6 (била је то тада енигматска новост) и са просечном дужином речи 5,24 слова. Онда му се штампа сканди са две белине 6 пута 6, што Лази отвара странице свих енигматских листова у Србији. А он у преплитању речи не задржава се на постигнутом, него наставља да проширује домете могућег.

Он није енигмата који укршта речи да би их укрштао забаве ради, већ тежи за проналажењем нечег новог, он се енигматски надмудрује са речима и сам са собом, да би показао богатство српског језика.

Закључно са 2019. годином објавио је, уз све друге садржајне енигматске активности, 1.489 скандинавки и 138 класичних укрштеница. Све то у 58 новина и часописа. Плус више стотина тзв. «ситних» загонетака. У међувремену је обављао дужност председника ЕСС-а, а још увек је председник ЕК «Нова загонетка», био је организатор покретања неколико енигматских часописа и енигматских рубрика у дневним новинама. Поред свега тога обезбедио је штампање тридесетак енигматских књига, а и сам је учествовао у писању, па је за књигу «Лексикон српских енигмата» (заједно са Јованом Вуковићем) добио угледну новинарску награду УНС-а «Жика М. Јовановић».

Листајући странице ове енигматске литературе, где вас око задржи, а пажња привуче, погледајте укрштене белине, како би уживали у уметничком надахнућу аутора. Приметићете још да су све његове скандинавке актуелне, информативне, едукативне и привлачне графички за око. Лазаревић је поклоник ангажоване енигматике. У сваком погледу. Што посебно потврђује гласило ЕК «Нова загонетка», билтен «Весник», који чува од заборава богатство енигматског живота у Србији, а и шире (а који припрема и уређује Лазаревић).

Срећна је енигматика која има оваквог посленика. Образлажући своје енигматско стваралаштво, Лазаревић примећује: «Данас, на жалост, мало се ко бави ангажованом енигматиком, зато што је данас у свим сферама стваралаштва, приоритет брза и лака зарада, а она, наравно, подразумева просечан и мање вредан производ». Констатује још да углед енигматике није на нивоу који заслужује, а што је то тако криви су и енигмати, који се задовољавају «сићом». Срећом увек има оних који се придржавају мисли песника Риста Тошовића: «Групације бивају, људи одлазе, дела остају».

Верујем да ће ова књига умотворевина Мирослава Лазаревића постати узор поколењима и путоказ свима каква треба да буде забава милиона – енигматика.

**СКАНДИНАВКЕ 7x7 БЕЗ ЦРНИХ ПОЉА ОБЈАВЉЕНЕ У «БЕОКВИЗУ»,
А ИЗ КЊИГЕ «ЕНИГМАТСКИ ДВАНАЕСТЕРАЦ», ПРВИ ДЕО**

О	Б	О	И	С	Т	А
Б	А	К	С	Т	Е	Р
О	К	А	П	А	Т	И
Д	А	Р	И	В	О	Ј
С	Л	И	П	О	В	И
К	А	Н	А	В	А	Ц
О	Р	А	Н	И	Ц	А

С	Р	П	С	Т	В	О
Т	А	Р	Т	Р	А	Т
А	Т	А	Р	С	К	А
Р	И	Л	Е	Ј	Е	В
О	Б	И	Ј	А	Т	И
С	О	Н	О	Р	А	Н
Т	Р	А	В	И	Н	А

А	Н	Т	Р	А	К	Т
М	А	Р	О	Д	Е	Р
У	Д	О	Л	И	Н	А
Р	Е	П	Е	Р	И	Т
С	В	И	Т	А	Ј	И
К	А	К	И	Н	А	Ц
О	К	А	Н	И	Ц	А

О	П	О	Р	О	С	Т
К	У	Л	А	С	Т	А
Е	П	И	С	Т	И	Л
Р	А	С	Т	И	Л	А
А	С	Т	А	Т	И	Н
С	Т	А	Т	И	С	Т
Т	А	О	И	С	Т	И

Приказ књиге: Владимир Шарић, Шимановци

Борис Назански

ПРЕМЕТАЉКЕ

Енигматска сликовница
са преметаљкама

Анаграм аутора овог текста са решењем назива књиге:

МЕРКА ПЕТЉЕ

У издању Мозаик књиге д.о.о. у Загребу септембра 2020. године угледала је светлост дана енигматска сликовница за децу (па и за нас одрасле заљубљенике у енигматику) «ПРЕМЕТАЉКЕ» аутора Бориса НАЗАНСКОГ, познатог загонетача и главног уредника «Квизорама» из Загреба. Илустрације је урадила Жељка МЕЗИЋ, а у име издавача књигу су потписали: директор Бојан ВИДМАР, главни уредник Зоран МАЉКОВИЋ и ликовна уредница Марија МОРИЋ. Штапање и издавање књиге финансијски је помогло Министарство културе Републике Хрватске, што је податак који говори да је ова публикација заслужила велику пажњу културне јавности.

На 36 страница необичног формата у тврдом повезу са прелепим цртежима и илустрацијама Борис је исписао ПРЕМЕТАЉКЕ у допуњаљкама са уписаним самогласницима при чему сугласнике треба уписати у њих а они су повезани линијама (цртама) са празним пољима допуњаљке. Уз сваку преметаљку исписани су стихови као помоћ при решавању.

У уводнику Борис упознаје (младог) читаоца са појмом ПРЕМЕТАЉКА са примерима: ПРЕМЕТАЉКА је игра словима, преметање слова.

Имаш ријеч – напријер ПУПОЉЦИ – па јој само другачије размјестиш слова и добијеш нову ријеч: ПОЉУПЦИ.

Имаш реченицу – напријер ЈАКО ЦИМНИ СЛОВА – па јој доиста «јакو цимнеш слова», посложиш их новим редослиједом и добијеш одгонетку: МОЈА СЛИКОВНИЦА!

Навешћемо и пример из књиге: **ПРИСЛОНИТИ МАСКЕ**

– О – – И – И – А – И – – Е –

Стихови Бориса Назанског помажу овако:

**Прислонити маске уз лице
па кренути тако на бал
право је задовољство
док траје – карневал!**

Решење је: КоСТИМиРаНи ПЛеС.

У овој необичној и изузетно лепо урађеној сликовници дато је 20 примера преметаљки а на крају књиге су решења. Обрађене су теме везане за децу, природу и игре. Анаграми су следећи:

**ПРИСЛОНИТИ МАСКЕ = КОСТИМИРАНИ ПЛЕС;
СЛАК ПЧЕЛА МИРТА = МАСЛАЧАК ЛЕПТИР;
НЕ СКАЧУ, ЗАР НЕ! = СУНЧАНЕ ЗРАКЕ;
СУНЦЕ: СТИД МЕ ЈЕ! = МЈЕСЕЦ СТУДЕНИ;
ЗАНОС ИДЕ У СРЦЕ = СУЗЕ РАДОСНИЦЕ;
АЛКИЦА ВОЛИ БОРИСА = ОЛОВКА И БРИСАЛИЦА;
У ПОСЈЕТИ! А ТКО? ВИ! = ПУТ ОКО СВИЈЕТА;
О, НЕ, НИСМО БОДЉЕ! = МЕДОНОСНО БИЉЕ;
ЈЕЛО: МРКВА И КЕЉ! = КРАВЉЕ МЛИЈЕКО;
КОРИСНА, ХУМАНА . . . = УСНА ХАРМОНИКА;
ОК – КРАСНА ШТАМПА = ПОШТАНСКА МАРКА;
ДА, ЧАЈ ГРИЈЕ! = ДЈЕЧЈА ИГРА;
ПУХНИ! . . . РАДУЈЕМО СЕ! = МЈЕХУР ОД САПУНИЦЕ;
КОЛА, ТРУБА, МОЋ И ТИ! = ТРКАЋИ АУТОМОБИЛ;
ЦВРКУЋИ . . . ТА ЧАС ЈЕ! = СТРУЧАК ЦВИЈЕТА;
ТОНЧИ ЈЕ С ВИРА = СВЈЕТИОНИЧАР;
О, ПЛАШИ МЕ СТУДЕНИ! = ЛИСТОПАДНЕ ШУМЕ;
ДЈЕД МИ ШАПЋЕ: ВИНИЛИ = ПЛИШАНИ МЕДВЈЕДИЋ;
ПА ПАЗИ МОЈ ДАР! = ЗМАЈ ОД ПАПИРА;
ЗАПАЗЕ, ВИДЕ И ЦРТАЈУ = ЗВИЈЕЗДА РЕПАТИЦА.**

На крају примерка књиге – сликовнице послате из Загребa у Шимановце 23. 12. 2020. руком је Борис исписао анаграм посвећен брачном пару Шарић са испуњаљком и помоћним линијама за решавање:

ШАРА, ДРАГИ ВРЛИ ДОМАЋИНИ!

**Ово је шара
на крају мог дара.
Само за Вас двоје
из оловке моје!**

Решење је: ГОРДАНА И ВЛАДИМИР ШАРИЋ.

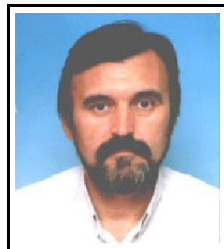
Захваљујући Борису на овом поклону овим приказом књиге – сликовнице желимо се на неки начин одужити и честитати на овом подухвату, као и на јубиларном 1500. броју «КВИЗОРАМЕ» коју уређује.

Приредио: Мирослав Лазаревић, Београд

проф. др ДИНКО КНЕЖЕВИЋ

АНАГРАМНА 2019.

АНАГРАМНА ЕДИЦИЈА, Е – књига број 22
Алманах анаграма објављених у 2019. години
на српском језику
БЕОГРАД, фебруар 2020.

«Муче јадну реч на десет хиљада начина».

(Енглески књижевник **Џон Драјден**, 1631 – 1700)

Електронска издања од истог аутора

1. Анаграмна 2001, фебруар 2002, допуњено март 2003.
2. Анаграмна 2002, март 2003.
3. Збирка анаграма објављених у «Политици мозаику», 2003.
4. Анаграмна 2003, фебруар 2004.
5. Анаграмна 2004, фебруар 2005.
6. Анаграмна 2005, фебруар 2006.
7. Збирка анаграма објављених у «Хуперу», март 2006.
8. Анаграмна 2006, фебруар 2007.
9. Анаграмна 2007, фебруар 2008.
10. Анаграмна 2008, фебруар 2009.
11. Анаграмна 2009, фебруар 2010.
12. Анаграмна 2010, фебруар 2011.
13. Анаграмна 2011, фебруар 2012.
14. Анаграмна 2012, фебруар 2013.
15. Анаграмна 2013, фебруар 2014.
16. Анаграмна 2014, фебруар 2015.
17. Анаграмна 2015, фебруар 2016.
18. Анаграмна 2016, фебруар 2017.
19. Анаграмна 2017, фебруар 2018.
20. 6688 анаграма из 500 бројева «Енигматике», мај 2018.
21. Анаграмна 2018, фебруар 2019.

У овој електронској презентацији објављених анаграма на српском језику у 2019. години, поред осталог, налазе се и поглавља везана за такмичења анаграмиста, поредак најпродуктивнијих анаграмиста у 2019, поредак аутора по броју објављених анаграма од 2001. до 2019, анаграми са интернетских блогова, анаграми објављени у штампаним медијима, стиховани анаграми, написи и књиге, обрађени листови и часопси, анаграмне занимљивости итд.

У уводној речи, аутор овог издања, поред осталог, каже:

Ово је деветнаеста «Анаграмна». Постало ми је већ нормално да новогодишње празнике користим за сређивање података које сам прикупљао током целе године. Надам се да је и Вама постало нормално да половином фебруара добијете нову «Анаграмну» и да се подсетите како смо се играли и шта смо радили протекле године. Бележи се веома благо повећање броја штампаних анаграма, са претходних 1.653, попели смо на 1.661. Као и лани оволиком броју највише је допринело објављивање анаграма у неенигматским листовима (Политикин забавник, Кикиндске, Суботичке и Пећиначке новине, Зрењанин, Панчевац, Порези и рачуноводство, Глас осигураника) и дневним новинама (Српски телеграф). Највише анаграма објављено је у «Српском телеграфу».

Појединачно, епитет најпродуктивнијег у 2019. у штампаним медијима, по други пут, понео је **Мирослав Цветковић** (253) из Ниша, испред **Раденка Раковића** (197) из Мале Ремете. Иза њих су се пласирали **Зоран Радисављевић**, **Горан Топличевић**, **Кристијан Кнежевић** и **Гордана Јовановић Шарић**, сви са више од 100 објављених анаграма.

Такмичења ни ове године није фалило и сва су организована преко енигматских блогова, сем такмичења «уживо» на Сусретима енигмата Србије у Врњачкој бањи. Резултати и анаграми који се налазе у овом издању директно су преузети са блогова и у обиму који је био на располагању. И даље је најмасовније такмичење у састављању насловних анаграма у организацији **Славка Бована**, а најактивнији су сарадници **Јована Новаковића** у «*игри анаграма*», који из недеље у недељу избацују доста квалитетних састава. Као и претходних година исти анаграмисти, предвођени **Зораном Радисављевићем** и **Зденком Цапаном** имали су више успеха од других. Међутим, протекле године значајне успехе постигли су и **Драгиша Цетић**, **Ненад Савић**, **Кристијан Кнежевић**, **Зоран** и **Данијела Милуновић** и **Чедомир Јелић**.

Објављена је само једна књига анаграма **Гордане Јовановић Шарић** ТКАНИЦА ОД СЛОВА И СТИХОВА.

Као и претходних година на крају овог издања дат је преглед нетакмичарских анаграма са анаграмски најинтересантнијих интернетских блогова (на 93 стране). У овом алманаху их има само 3.137, лани 3.401, што указује на стално опадање, 2016. било их је 5.218. Пад броја анаграма који се објављују на енигматским блоговима показују да смо протеклих година већ достигли зенит и да у наредном периоду треба очекивати даљи благи пад или стагнацију. Што се квалитета тиче чини се да смо ту зенит достигли већ давно, мада се и данас појављује један број одличних и виртуозних анаграма.

Чињеница је да се мало енигмата бави анаграмирањем. Практично, мање од двадесет енигмата редовно и «озбиљно» саставља анаграме, остали само с времена на време.

Као и претходних година електронска верзија алманаха се бесплатно доставља свима који су за то изразили жељу (сада готово 100 енигмата). Добро је ако «Анаграмну» пошаљете и другима, ако је представите у листовима које уређујете или где сарађујете, на енигматским блоговима или местима окупљања енигмата. Адреса за све контакте, најаве и одјаве је: veraknezevic@mts.rs.

**ПОРЕДАК НАЈПРОДУКТИВНИЈИХ АНАГРАМИСТА
У ШТАМПАНИМ МЕДИЈИМА У 2019.**

1. МИРОСЛАВ ЦВЕТКОВИЋ (253), 2. РАДЕНКО РАКОВИЋ (197),
3. ЗОРАН РАДИСАВЉЕВИЋ (177), 4. ГОРАН ТОПЛИЧЕВИЋ (137),
5. КРИСТИЈАН КНЕЖЕВИЋ (132), 6. ГОРДАНА ЈОВАНОВИЋ ШАРИЋ (115),
7. ДАРКО МАРКОВИЋ (97), 8. СТОЈИМИР ТАЛИЈАН (89),
9. МОМИР ПАУНОВИЋ (72), 10. МЛАДЕН СПАСОЈЕВИЋ (64),
11. ЖИВОТА ПЕТКОВИЋ (63), 12. СЛАВКО БОВАН (61),
13. ДИНКО КНЕЖЕВИЋ (41), 14. ДРАГИША ЦЕТИЋ (37),
15. ЗДЕНКО ЦАПАН (18), 16. СОФИЈА НЕЦИН (11),
17. НИКОЛА ПЕТКОВСКИ (10), 18. ДРАГОСЛАВ РОСИЋ (9),
19. ГОЈКО МАНДИЋ (8), 20. МИЛАН ЖИВАНОВИЋ (7),
21. НЕПОТПИСАНИ АУТОРИ (7), 22. МИРКО СТАНКОВИЋ (6),
23. ИЛИЈА ОЗДАНОВАЦ (5), 24. ЉУБИЦА БИЛАЛОВИЋ (5),
25. НИКОЛА ПЕШИЋ (5), 26. ГОРДАНА И ВЛАДИМИР ШАРИЋ (4),
27. ЈОЖЕ РИЈАВЕЦ (4), 28. МИЛИЈА СТЕВАНОВИЋ (4),
29. МОМИР ВУЧЕНОВИЋ (4), 30. РАДОЈИЦА ЈОВИЧИЋ (4),
31. ДАНИЦА СТОЈИМИРОВИЋ (3), 32. ЖИВАН ПЕРИЋ (3),
33. ЗОРАН МИЛУНОВИЋ (3), 34. ИВАН АНДОНОВ (3),
35. РАДЕ ГОЉЕВИЋ (3), 36. ДЕЈАН МИНИЋ (2),
37. ДРАГАН НИКОЛИЋ (2), 38. ЈОВИЦА МАРКОВИЋ (2),
39. ЛУКА ПАВИЧИЋ (2), 40. ЈАКОВ РИВКИН (2),
41. АЛЕКСАНДАР ЈАНКОВИЋ (1), 42. БОРИС НАЗАНСКИ (1),
43. БРАНКО БЈЕЛИЧИЋ (1), 44. ВЕРОЉУБ БАБИЋ (1),
45. ВЛАДИМИР ШАРИЋ (1), 46. ДЕЈАН СПАСИЋ (1),
47. ЉУБИСЛАВ ДРАКУЛИЋ (1), 48. МИОДРАГ БАБОВИЋ (1),
49. НЕБОЈША ДРАГОМИРОВИЋ (1), 50. НЕНАД САВИЋ (1),
51. ПЕРСИДА РАДАК (1), 52. СРБОЉУБ МИЛОВАНОВИЋ (1).

**ПОРЕДАК ПРВИХ ДВАДЕСЕТ АНАГРАМИСТА СА НАЈВИШЕ
ОБЈАВЉЕНИХ САСТАВА У ПЕРИОДУ 2001 – 2019.**

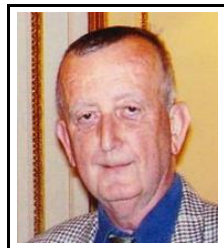
1. СЛАВКО БОВАН (2940), 2. МОМИР ПАУНОВИЋ (2703),
3. ЗОРАН РАДИСАВЉЕВИЋ (2349), 4. МИРОСЛАВ ЦВЕТКОВИЋ (2338),
5. СТОЈИМИР ТАЛИЈАН (1572), 6. МЛАДЕН СПАСОЈЕВИЋ (1296),
7. РАДЕНКО РАКОВИЋ (1237), 8. ЖИВОТА ПЕТКОВИЋ (1189),
9. МИЛАН МИЛИН (1019), 10. ГОРАН ТОПЛИЧЕВИЋ (821),
11. ГОРДАНА ЈОВАНОВИЋ ШАРИЋ (808), 12. ДИНКО КНЕЖЕВИЋ (685),
13. ВЕСЕЛИН ПАТРНОГИЋ (544), 14. ИВАН АНДОНОВ (469),
15. НИКОЛА ПЕШИЋ (416), 16. ДАРКО МАРКОВИЋ (407),
17. ГОЈКО МАНДИЋ (371), 18. ЖЕЉКО ДИМОВИЋ (295),
19. АЛЕКСАНДАР ЈАНКОВИЋ (253), 20. МИРКО РАЧИЋ (228).

Према томе, без такмичарских анаграма у 2019. години имамо укупно 4.798 састава (1.661 у штампаним издањима и 3.137 на инернетским блогви-ма).

Драган Лојаница, Београд
5. децембар 2020.

ПИСМО САРАДНИЦИМА «ЕНИГМЕ»

Послато свим активним сарадницима
«НОВОСТИ ЕНИГМЕ»
27. новембра 2020.

Цењене колеге енигмати,

Ево неких напомена и упутстава за даљи рад на укрштеницама, што сматрам да је неопходно написати, а вероватно је требало учинити то и раније. Ради се о речима и појмовима који се стављају у радове, а што је пресудно за квалитет. Детаљно упутство, укључујући и друге врсте загонетки, налази се на **порталу НОВОСТИ ЕНИГМЕ**. Оно није ажурно у неким тачкама и у току је његово освежавање.

Повод за ово писмо је учестало коришћење речи и појмова са Интернета. У питању је безброј података и информација на том медију, али сигурно да много тога није за нашу примену. Логично је, а у свим ранијим упутствима за састављаче је увек навођено, да се за мало познате речи мора навести веродостојан извор. Неки то напишу, али већина не. Док није било Интернета извор су били разни штампани речници, лексикони, стандарди итд., чије је наслове и ауторе ваљало навести. Кад је у питању Интернет, а појам је мало познат, аналогно претходном требало би се држати следећег:

- Навести адресу сајта или блога одакле је реч узета;
- Текст са сајта или блога мора бити на српском језику или евентуално на неким од језика са бившег српскохрватског говорног подручја. Никако не долази у обзир текст који је на неком другом језику.

Овом приликом и да се подсетимо на нека неопходна ограничења у избору речи и појмова, што је иначе наведено у горе поменутом упутству.

- Шта не долази у обзир:
1. Скраћенице од три слова из енглеског језика;
 2. Трословни иницијали;
 3. Телеграфске ознаке места;
 4. Скраћенице дуже од три слова (овде може бити изузетак нека општепозната скраћеница, као што је рецимо УНЕСКО или ФИФА, јер су те скраћенице постале именице које се мењају по падежима као и све именице, а тога је иначе мало).

Ово је углавном из Енигме "протерано", али још увек се пошаље понека укрштеница са наведеним појмовима.

Иначе извори који се највише цене и користе су:

Велики речник страних речи и израза, Клајн – Шипка, Прометеј, Нови Сад;
Речник српског језика, Матица српска, Нови Сад.

На српској Википедији има доста грешака, а на самом Интернету већ постоји мноштво речника које праве појединци, за које се често и не зна који су, нити се наводе извори, као што је рецимо речник на сајту "Шта значи", а све је то углавном непоуздано и непроверљиво.

Да се напомене и ово: У појединим радовима има невероватно много речи у множини, чиме рад губи на квалитету. При томе треба имати у виду да нема свака именица мношину. У стандардним «Енигминим» укрштеницама не би требало да их буде више од две до три.

Момир Пауновић, Панчево

АНАЛ И РЕОН НЕИСПРАВНО

У свим енигматским листовима, па и у београдској ЕНИГМИ, у укрште-ницама налазимо неисправне речи АНАЛ (летопис) и РЕОН (подручје, део града). Крајње је време да престанемо са толерисањем тих неисправних речи и да уместо тога, као једино исправне, користимо искључиво речи АНАЛИ и РЕЈОН.

Садашња релевантна лексикографска издања познају само реч АНАЛИ, која има само облик множине (ПРАВОПИСНИ РЕЧНИК СРПСКОГ ЈЕЗИКА Милана ШИПКЕ, Нови Сад, 2010, као и ВЕЛИКИ РЕЧНИК СТРАНИХ РЕЧИ И ИЗРАЗА Ивана КЛАЈНА и Милана ШИПКЕ, Нови Сад, 2006).

Поред тога, и у најновијем ПРАВОПИСУ СРПСКОГ ЈЕЗИКА, Матица српска, Нови Сад, 2013, у речнику уз овај правопис стоји да се реч АНАЛИ користи искључиво у множини.

Одређени број енигматских посленика брани реч АНАЛ тиме што је има у ПРАВОПИСУ СРПСКОХРВАТСКОГА КЊИЖЕВНОГ ЈЕЗИКА СА ПРАВОПИСНИМ РЕЧНИКОМ, Матица српска, 1960, у ЕНИГМАТСКОМ РЈЕЧНИКУ 4 Радосла ПУШОЊИЋА, Бјеловар, 1976, у ЧЕВОРОСЛОВНОМ РЕЧНИКУ—ПОДСЕТНИКУ Станка ЖУГИЋА, Београд, 1997, као и у још неким старијим издањима.

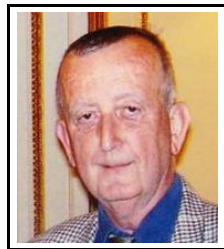
АНАЛИ је реч из латинског језика и има само облик множине. Не можемо јој ми давати и облик једнине тако да АНАЛ буде «летопис», а АНАЛИ «летописи». То би било као кад би и речи НАОЧАРЕ, која такође има само облик множине, дали једински облик НАОЧАР. Уосталом, чувено дело ТАЦИТА зове се АНАЛИ, а и летопис (часопис) Правног факултета, такође носи назив АНАЛИ.

РЕОН, који се уобичајено описује као «подручје, део града», такође је неисправна реч. У релевантним издањима, најновијем ПРАВОПИСУ СРПСКОГ ЈЕЗИКА, Матица српска, 2013, ВЕЛИКОМ РЕЧНИКУ СТРАНИХ РЕЧИ И ИЗРАЗА (2006) и ПРАВОПИСНОМ РЕЧНИКУ СРПСКОГ ЈЕЗИКА (2010) постоји само реч РЕЈОН и изричита напомена да је РЕОН неисправно.

Дакле, у свом енигматском раду елиминишимо облике речи АНАЛ и РЕОН. Реч АНАЛИ треба описивати као «летопис (лат.)», а не као «летопис (мн.)». За појам подручја, односно дела града, искључиво користити реч РЕЈОН. Не требамо дозволити да енигматичари буду већи лингвисти од еминентних и релевантних стручњака.

Драган Лојаница, Београд

ПРОБЛЕМ СА РЕЧИМА – АРАЛ И АНАЛ

У броју 63 «Весника», а поводом написа Душка ЛАЗИЋА «Енигматика и српски језик», редакција позива на расправу на ову тему. У ситуацији сам да већ дуже време примам радове сарадника за ЕНИГМУ и ту често наилазим на проблеме са речима, тј. са њиховом исправношћу. О томе би могло доста да се напише.

Увек истичем да је први критеријум за квалитет укрштенице исправност и лепота речи које су у њу стављене. Ниједан други критеријум не може бити изнад тога. Има разлога што то кажем. Један сарадник, иначе добар и цењен енигмата, што ја не поричем, као први критеријум поставио је белину 7x7. Анализом његових радова утврдио сам да је у већини случајева просечна дужина речи мања од 4,5! Значи није за објављивање.

И Мимир ПАУНОВИЋ ме је упозорио: Стави негде да речи АНАЛ и АРАЛ не постоје. Очигледно да и њему, као једном од уредника у ЕНИГМИ, стижу радови са тим речима. Ево прилога дискусији, да се даље не би грешило. Шта сам ја нашао:

1. **АРАЛ**, као језеро у Русији (оно иначе уопште није у данашњој Русији). У књигама које ја имам постоји само топоним АРАЛСКО ЈЕЗЕРО. Реч АРАЛ налазимо у ЧЕТВОРОСЛОВНОМ РЕЧНИКУ Станка ЖУГИЋА, са позивом на ПРОСВЕТИН АТЛАС. На ГУГЛУ када се упише реч АРАЛ добију се сајтови на српском језику, али са промењеним насловом у АРАЛСКО ЈЕЗЕРО. Значи, само АРАЛ није прихваћено. Има на латиничним сајтовима ARAL SEA, али то је енглеска верзија овог топонима. Не знам зашто је АРАЛ у ПРОСВЕТИНОМ АТЛАСУ, ту књигу немам. Вероватно је у питању неко скраћивање, што се данас масовно ради, и тако измишљају нове речи.

2. **АНАЛ**, као летопис. Из латинског језика је преузето од **annales**, значи као појам у множини. Не знам с којом логиком смо ми направили јединину АНАЛ? То је у директној супротности са смислом и значењем те речи. Реч АНАЛ као летопис постоји на сајту **ШТА ЗНАЧИ**, али стално упозоравам да је то крајње лош и непоуздан извор, а претендује да прави речник српског језика! Пун је грешака и бесмислица, а посебан је проблем што се у њему не наводе извори за речи, а не зна се ко га одржава. Нажалост, сарадници га доста користе.

Да додам овде и реч ИЈАТАР, као лекар на грчком, која се често појављује у радовима. Та реч има смисла само као суфикс код појединих докторских специјалности (педијатрија, психијатрија . . .), она у српском језику и говору не постоји. Јесте ли чули да неко каже «сутра идем код ијатра». На сајту **ШТА ЗНАЧИ**, наравно има и то, у значењу лекар, али ту нема шта нема.

Сличних неисправности има много. У «информационој међави» која нас је снашла (Интернет, мобилни телефони, ТВ, таблоиди), са великим продором страних речи, са мноштвом свакаких скраћеница, није лако сачувати чистоћу и лепоту сопственог језика и говора. Кроз енигматику дужни смо да том чувању допринесемо.

Мирослав Лазаревић, Београд

Димитрије Давидовић
(Земун, 24. октобар 1789 –
Смедерево, 6. април 1838)

ЗАБАВНИК ЗА 1833. ГОДИНУ

Димитрије ДАВИДОВИЋ био је српски просветитељ, уредник новина, публициста, историчар, писац, дипломата и министар, а најстарије српске шараде, које се сматрају првим ауторским класичним загонеткама у српској енигматици, објавио је у алманаху ЗАБАВНИК у Бечу 1820. године. Тада су публиковане 22 загонетке непознатог српског аутора.

У Бечу је уређивао и издавао НОВИНЕ СРБСКЕ (1813 – 1822). ЗАБАНИК је издавао у Бечу (1815 – 1821), а затим у Србији (1833 – 1836). Био је и први уредник СРБСКИХ НОВИНА (1834 – 1835). Био је секретар кнеза Милоша ОБРЕНОВИЋА (1822 – 1829), а састављач је и СРЕТЕЊСКОГ УСТАВА (1835). Био је и у дипломатској мисији у Цариграду (1829 – 1832), а обављао је и послове министра унутрашњих послова и просвете.

Писао је о Лукијану МУШИЦКОМ, Сави МРКАЉУ, Манастиру ЖИЧИ, као и текстове из старе српске књижевности.

ЗАБАВНИК је био први српски алманах који је, поред календара, имао разне прилоге (приповетке, песме, преводе, поуке, анегдоте), али и загонетке.

У ВЕСНИКУ, број 64 објављене су у оригиналу загонетке из ЗАБАВНИКА за 1820. годину, а овога пута Вам представљамо, опет у оригиналу, загонетке из ЗАБАВНИКА за 1833. годину. Било их је укупно пет: две шараде, један логогриф и две загонетке.

Србска майка знати га е рада,
 Срѣ њој љубко на срдашце пада.
 Два ти нста, безъ приюгъ писмена,
 Стварь наричу другога имена,
 Кол' но се нигди не ноди,
 Дол' у мору на' текудой води.
 Деть, садъ кажи, цела речъ ми шта е?
 Сама ти се по себи дознае:
 Видо си одна юшъ съ почетка,
 Ништа друго, разве загонетка.

Д О Г О Р И Ф Ъ.

Речъ е кратка, текъ одъ петъ писмена,
 Но важниа одъ многи имена.
 Три съ почетка кадъ њој узмешъ слова,
 Речъ оттуда породисе пока;
 Та те каже лишена одъла,
 Но у части крайной само тѣла.
 Друго съ трѣтнимъ кадъ се писмо стави,
 Летеће се животио састави,
 Косъ люто са жакокомъ прети,
 За уверу оѣе да с' освети.
 Три последниа значе ти сроднику,
 Но найвише младиа липотнику.
 Два најстрашниа кадъ писмена сложншь,
 При давано ти ѡ употребншь.
 Садъ ми кажи, шта не цело бити?
 Дакъ бешъ га моћи погодити:

ШАРАДЕ И ЗАГОНЕТКЕ.

Ш А Р А Д А. 1.

Два су слога у целой ми речи,
 Она сладко Србскомоу уну звечи:
 Первиѣ слогъ ти птицу означае,
 Кол' с' љубко у горици чусъ;
 Другиѣ време прїятнога лета,
 Кадъ сѣе биљъ зелени и цвета.
 Цело знатиа у Србиѣ гора,
 Прослављена у књижи одъ скора.

Ш А Р А Д А. 2.

Речъ самъ страна, и Србину нова,
 Одъ три слога, по два свакиѣ слова.
 Два ми предња (слога) кадъ по себи стое,
 Значе смелу различите босъ;
 Но съ пьма се назива и грождѣ,
 Кадъ времето до сногъ стаиа дође.
 Два последниа казую ти слога
 Србско име, а роѣа мушкога,

--- 222 ---

Оно значи земно повелнику,
Жителјима савъ поношъ и дику;
Често она на оружъ стаде,
И съ тимъ поведъ новинама даде.

З а г о н е т к а. 1.

Човеку самъ и тереть и кития,
Силомъ лагнѣ, другомъ боля и сметия;
Сказъ бы одъ нѣмъ скупю ме платю,
Да б' томъ лакшій, онома тежій быю.

З а г о н е т к а. 2.

Да гробѣ, и чудногъ створеня!
Видъ и обликъ по свакій данъ мени;
Годинама нѣс постояно,
Садъ е младо, а садъ оклепано.
Садъ га видишъ као Духа жива,
Садъ Чинутинъ, садъ Христіанинъ бива,
Садъ се смѣ, садъ тужи и плаче,
Садъ се просишъ, садъ принцъ одъ нѣгъ заче.
Садъ е анѣо, садъ ђаво, будала,
Садъ свенгеникъ, садъ разбойникъ, ала;
Садъ на глави златну круну носи,
Садъ предъ враты милостино проси.

--- 223 ---

Садъ богато, садъ е сиромашно,
Садъ красота, садъ гредило страшно;
Юче мртво, данасъ песме пева,
Садъ с' у црно, садъ бело одѣва.

Садъ пешачи, садъ на коню оди,
Кадакъ слепо, глуво, нѣмо броди;
Садъ напрасно нѣзъ землѣ с' измеѣе,
Садъ ко птица по воздуху лѣѣе.

И свагда е онай истий само,
Когъ съ толикога пременома виѣамо.
Дадъ заиста, ил' по витшнѣмъ складу?
Домышляни до садъ јошъ не знаду.

Кои погоди, и писмено рѣшеніе овамо пошлѣ, добыће лепу абуку.

m 243 m

ЗАГОНЕТКА 1.

Ко ће лудма угодити?
 Робѣ Сталоє оно ништи,
 Да му заглавѣ ного зашти,
 Пахъ што воле амый лемѣ;
 А Гусна се Перса еди,
 Свота мужа ноче гди:
 Кукавицѣ! надѣ ѣштъ стери,
 Да ви купишъ Ланацъ пѣйи?

ЗАГОНЕТКА 2.

До послѣдѣ све погоди,
 Алѣ водѣ оше чвора се роди,
 Пахъ отрималъ Доиншину,
 Ноче по камни загонету.
 Чувши Звара ста с' крестити:
 Будъ Богъ съ намъ, бже чити!
 Цамъ — рече — не бжамъ,
 Гди б' жабраку нуку замъ?
 Ко би замасъ лутахъ бже,
 А сутра се весело?!
 Ведаъ му ноче веронати
 Дѣръ — жбуку жалонати,
 Алѣ се мало ноче сети,
 Пахъ му с' стадо Богота мети,
 До самъ видѣю у Театру...
 Ошъ джана: Ахтеръ — Антру!

Има и выше Срба, кои су у прози послѣдани ланске загонетке Збавника; но ми само разрѣшѣне Г. Пендѣра Стояновића зато стављамо, што е у стиховима, и што е све загонетке онако погодио, као што иѣ с' сочинитель разрѣшио, а разрѣшѣне у прози нису иѣ све онако разрѣшила, као што иѣ с' онаѣ ланске.

Д. П. Загонетчѣръ.

РАЗРЕШЕНІЕ ЗАГОНЕТКІЙ

ЗАВАНІКУ ЗА 1933. ГОД.

У

ШАРАДА 1. И 2.

Дѣ с' жени на Кослаю,
 Гди ушамъ Косѣ зашлукѣ,
 У лещу бѣти Маѣ,
 Сруну бѣ ви с' шашло лѣмъ.
 Сѣръ онда бѣ могъ живота
 Шардаъ се разрѣшила,
 Пахъ бѣ лѣно Сфинксъ промѣла —
 У ошѣнѣ погодила.
 А онако коѣ фѣйда,
 Што цѣтъ полѣснѣй дичи шарѣ,
 Ошъ лѣнѣ Рѣда — вѣдѣ вѣ пѣдѣ,
 Ошъ обѣде стѣмъ гѣра?

ЛОГОГРИФЪ.

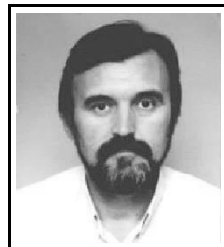
Восно земльо промѣниша!
 Вѣсѣ бѣ тебе пошало
 Чувшѣ Стоянѣ, значѣна,
 Ошѣ — Мѣхѣдѣ, надѣ е вѣно.
 Алѣ се нѣшу кунише:
 Вѣра глѣфа ошъ камена,
 Нѣку робѣтъ сѣлѣ лѣне;
 На замѣлу ошъ Гурѣна!

Проф. др Динко Кнежевић, Батајница

ЕНИГМАТА (АНАГРАМИСТА) ЈОВАН ДУЧИЋ

ИЗ АНАГРАМНЕ 2019.

АНАГРАМНЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

Јована (Андрије) Дучића (1871, 1872 или 1874, Требиње – 1943, Гери, САД) нисам нашао ни на једном енигматском попису, као енигмату или љубитеља енигматике. Прелиставањем старих листова наишао сам на два Дучићева енигматска рада. Један је објављен у сомборском «Голубу», а други у новосадском «Невену», оба из 1887. године. Како време рођења Јована Дучића није тачно утврђено, између 1871. и 1874. године, тешко је одредити колико је Дучић имао година када је објавио своје енигматске радове, можда 13, а вероватно 16 година.

«Голуб» је био месечник (у неким периодима и полумесечник) који је континуирано излазио од 1879. до краја 1913. године. Пратећи «Голубову» пошту више пута се налазе одговори тада младом Дучићу везани за његове песничке домете, а његово име се често налази и на попису читалаца који су успешно решиле загонетке из претходних бројева, уз суграђане Светозара Ђоровића (објавио и 2 енигматска рада) и Алексу Шантића.

У «Голубу» број 6 из јуна 1887. године објављен је Дучићев аритмограф са најдужом речју ПЕТАР ПЕТРОВИЋ ЊЕГУШ(!).

О «Невену» српска Википедија доноси и следећи текст:

Чика Јова, у најави листа за децу каже да ће се лист звати Невен, вероватно у намери да постане дуговечан. Први број излази 1880. године, али не како је Змај желео у Београду, већ у Новом Саду из штампарије Арсе Пајевића. Излази са прекидима до марта 1908. године. У листу су наведене песме и приче класика светске књижевности, као и одабрани литерарни сегменти из поезије самог Змаја. У сваком броју новина су и странице разбирбриге — ребуси, који треба да релаксирају претходну озбиљност, али и да уз основну намеру задрже висок степен пажње и одговорности кроз игру. Зато Змај све време инсистира на игри, као легитимној методологији усвајања и најозбиљнијих знања. Деци су често постављене и загонетке и питалице, што је двојако користило. Развијала је код деце домишљатост, али, и на најпримеренији начин, подсећала и чувала народна мудрост и традиција. Дечји лист је, и својом суштином и начином прилаза дечјем читаоцу, био примерен, тако да и за ово време није анахрон, што и јесте квалитет сваке озбиљне намере.

У «Невену» Чика Јове Змаја број 22 из новембра 1887. године објављена је мања збирка Дучићевих «анаграма». У ствари, ради се о (данашњим) палиндромима, који се у «Невену» објављују на странама литерарних радова, а не у «Даштањима» (како је Чика Јова називао загонетке).

АНАГРАМИ.	
1. Цезара ара зец.	6. А која Јока?
2. Худи дух.	7. Дар и Рад.
3. Сир и рис.	8. Око сиво високо.
4. И Ружа жури.	9. А вук ово кува.
5. Љети чуо учитељ.	10. Окле Јелко?

Јов. А. Дучић.

«В Е С Н И К»

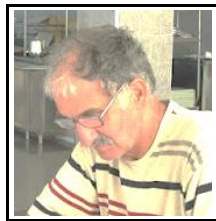
можете читати и на интернетским адресама:

www.novazagonetka.blogspot.com
www.enigmatskisavezsrbije@gmail.com

Мирослав Живковић, Јагодина

ЗАГОНЕТКЕ У «БАЛКАНСКОМ АЛМАНАХУ»

ШАРАДА И ЛОГОГРИФ ПРВИ ПУТ ПОД СВОЈИМ ПРАВИМ ИМЕНИМА

Књижевни алманаси су се појавили у водећим европским земљама у другој половини осамнаестог века. Већ почетком деветнаестог века (тачније 1815. године) појавио се први српски алманах – *«Забавник»*. Он је излазио све до 1821, изузимајући 1817. годину. Годишњак из 1820. године веома је значајан за српско загонеташтво. Тада су публиковане прве ауторске загонетке на нашем језику. Пошто у то време још није био прихваћен Вуков правопис, оне су штампане старословенским писмом. Но то нимало не умањује значај овог алманаха *Димитрија Давидовића*. У серији од 22 загонетке, десет њих биле су шараде, а остале су били логогрифи. Тада још нису били устаљени називи ових загонетака, што се јавило тек касније. Загонетке у виду песама биле су сачињене од највише пет стихова.

Вук Караџић је издавао алманах назван *«Даница»* од 1826. до 1828. године. У њему уопште нема загонетака, чак ни народних, мада се добро зна да их је Вук прикупљао, а чак 166 унео у књигу *«Српске народне приповјетке»* из 1821. године.

С обзиром да је Темишвар био један од значајнијих градова српске културе у том периоду, и у њему је покренут књижевни алманах, добивши име адекватно покрајини. Уредник је био *Димитрије Тирол*, који је објавио три свеске (годишта 1827, 1828. и 1829). Срби су у том банатском граду имали значајан утицај, па је појава овог алманаха привукла један број читалаца.

«Банатски алманах» је био више практичног садржаја него књижевног. Доминирали су статистички подаци и прегледи. Приче су биле посебно поучног карактера, најчешће преведене, а понекад и посрбљене. У поетском делу, најинтересантније за српску енигматику била је појава шарада и логогрифа, али са њиховим објашњењима.

У првом годишту, објављене су две шараде, а исто толико и логогрифа. С обзиром да су то биле релативно нове загонетке, да би се оне објасниле читаоцима, дата су и упутства за решавање. ***«Шарада, тј. таква задана реч, у којој човек мора слогове донде редом истраживати и склапати, док из њи прави смисао не дође»***. Задата је шарада са крајњим решењем **Црногорац**, а та реч се раздваја на целине **црно—го—рац**. Најпре се описује најдужа реч, а потом остале. Свака реч се посебно налази у стиховима. Због дужине саме песме, даће се само њен почетак:

***Сав у сињој гори дворе, дом у лугу оснивам
нит ми правду моје владе с кривдом руши господа;
свагда бодром мојом руком славу, дику добијам
јер ме к бојној жељи вуче мила моја слобода.***

Друга шарада има за решење реч **Владика**, а она се раставља на делове **вла** и **дика**, а почиње делом стиха: **Кад ти блага Божја воља**. Важи исто правило – најпре цела реч, па њени делови.

Логогриф је дефинисан на овај начин: **«Логогриф, тј. таква задана реч, у којој човек не само оно што слогови значе мора исправљати но и писмена по особице амо тамо донде пребацивати и удешавати мора, док не погоди шта је»**. Два задата логогрифа имали су сличне почетке. Решења су била: **Раваница** и **Ратар**. Е, ту не долази до сагласности са данашњим тумачењем логогрифа.

Реч **Раваница** (манастир) разлаже се на низ: **Рава, раван, равница, Аница, аван, ица**. Свака од њих посебно се објашњава стиховима. Део стиха којим почиње овај логогриф је: **Међу једном тихом водом и другом**.

Логогриф **Ратар** задат је на овај поетски начин, који делује сасвим савремено:

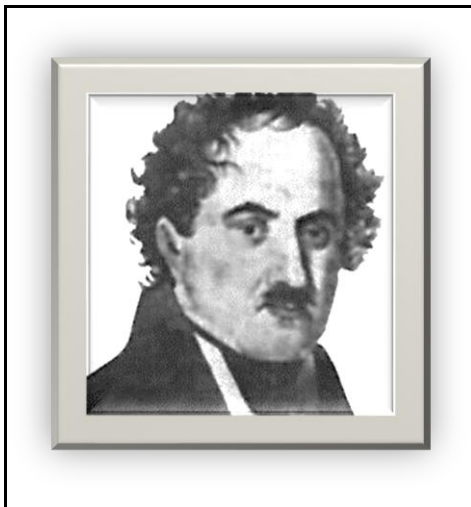
*Пет у мени има српски писмена,
Име моје свуда људи познају,
Држави сам и одбрана и рана,
Али ми се слабе фале одају
Дело моје животу је потребно,
Јер би људи сви без мене скапали.
С пред' и састраг име ми је свеједно
Ил' ме с главе или с ноге читали.*

Напоменуто је да ће се решења из прве свеске (1827) објавити у наредној години.

Интересантна је једна појединост у вези тога. **Јован Вуковић**, је покушао негде осамдесетих година прошлог века да дође до тих страница **«Банатског алманаха»** из 1828. године са решењима, али оне се нису налазиле на предвиђеном месту. Исти случај се догодио и петнаестак година касније. Писац ових редова је такође тражио ту свеску и те исте странице. Њих и даље није било. Да ли их је неко отргнуо, или су оне нестале на неки други начин, остаће загонетка и на даље.

Ипак, ова већ поменута решења нашла су се у неким другим монографијама, које су обрађивале тематику првих српских алманаха. На тим несталим страницама биле су објављене нове загонетке. Њихова решења требала су да се појаве у свесци из 1829. године. Забележено је да то тога није дошло, па смо ускраћени да сазнамо како су те шараде и логогрифи изгледали.

Што се тиче ауторства свих загонетака и ту постоји једна енигма. Испод оних објављених у 1827, налази се само једно слово – **Б. Радислав Маринковић (Радемар)**, зачетник домаће енигматске есејистике, први је писао о поменутом алманahu. Кратак текст појавио се у осјечкој **«Загонетци»** број 20, на страни 9. Радемар је претпоставио да је аутор шарада и логогрифа извесни **Јоаким Балан**, књиговезац и продавац књига. Занимљиво је да се то име нигде није појавило у поменутих монографијама, па чак ни на другим местима.

Димитрије Панте Тирол
(Чаково, Румунија, 31. мај 1793 – Темишвар, Румунија, 30. март 1857)

Димитрије Тирол школовао се у Темишвару, Кечкемету и Пожуну (Братислава). Овај српски писац граматичар, трговац, картограф, сликар портретишта, полицијски чиновник и професор, предавао је српски језик на Темишварској академији, био је цењени културни радник у Темишвару. Писао је разне популарне саставе, бавио се преводњешом, а био је уредник и издавач алманаха и календара (*«Банатски алманах»*, Темишвар, Будим, 1827 – 1829, *«Уранија»*, Београд, 1837 – 1838). Сарађивао је у *«Србским новинама»* и *«Забавнику»* *Димитрија Давидовића*, као и у *«Србском народном листу»*. Године 1830. прелази у Србију и постаје васпитач деце *Јеврема Обреновића*. Био је пријатељ са *Вуком Караџићем* и *Јованом Стеријом Поповићем* и помагао је Вуков реформаторски рад. Био је члан и *«Српског ученог друштва»* у Београду.

Календар годишњак *«Банатски алманах»* за 1827. годину, који је изашао у Темишвару, а који је саставио *Димитрије Тирол*, као што је већ речено, донео је четири загонетке непознатог аутора (две шараде и два логгрифа). *«Банатски алманах»* је значајан за српску енигматику због тога што је вероватно први, уз објављене загонетке, на нашем језику донео и њихово тумачење и објашњење.

О овом првом тумачењу загонетака код нас писао је и *Јован Вуковић* у часопису *«Политика мозаик»* (Београд, број 117, 10. септембар 1981) и у листу *«Разонода»* (Београд, број 121, 16. август 1996).

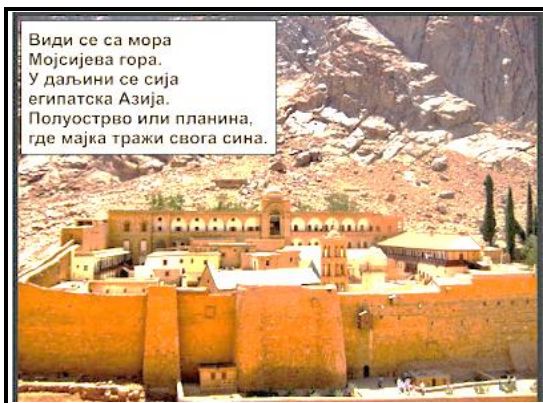
Димитрије Тирол помиње се у *«Лексикону српских енигмата»* (*Мирослав Лазаревић* и *Јован Вуковић*, Београд, 2007) са поменутих 4 састава непознатог аутора, а исто тако га налазимо и у *«Библиографији српских алманаха и календара»*, прва књига (*Миодраг Матицки*, Београд, 1986), где се ови састави такође помињу.

СА БЛОГА ЗА ЛЈУБИТЕЉЕ РЕБУСА БРАНИСЛАВА НИКИЋА
rebusi.blogspot.com
МЕСЕЧНИ «НАЈРЕБУСИ»

ПОБЕДНИЧКИ РЕБУС ЗА МЕСЕЦ НОВЕМБАР 2020.

Аутор: Славко БОВАН

Ребус у стиху (5, 1, 6 = 4, 4, 4)

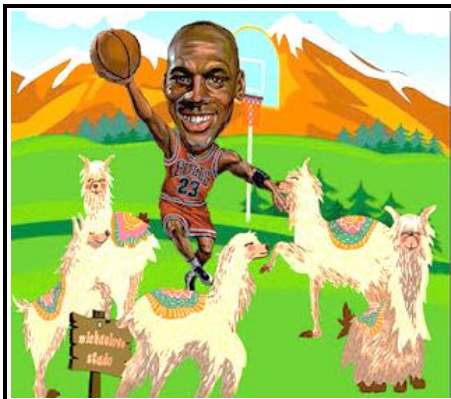

СИНА ЈУРИ МАМА (Синај у римама)

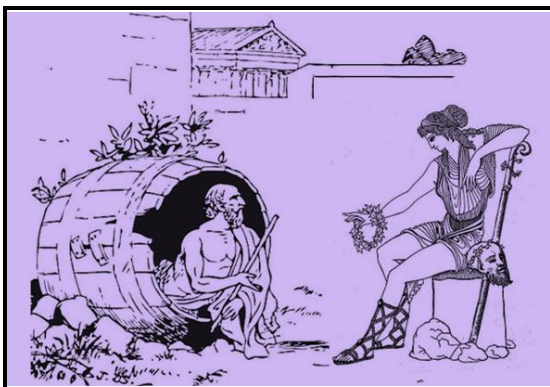
ПОБЕДНИЧКИ РЕБУС ЗА МЕСЕЦ ДЕЦЕМБАР 2020.

Аутор: Чедомир ЈЕЛИЋ

Официр и лажљивац (3, 4, 6, 3 = 5, 5, 6)

ПЕТЉА МАЈОР ДАНИМА (пет љама Јордан има)

НАЈРЕБУС ГОДИНЕ 2020.**Аутор: Бранислав НИКИЋ****Из сполних органа (ијекавица) (6, 1, 6 = 3, 10)****ДИО ГЕНИТАЛИЈА (Диоген и Талија)**

plas- man	rebus	autor	Pero Galogaza	Milan Sećuski	Hajrudin Hodžić	Boris Nazarsky	Miroslav Lazarević	Miloš Milićević	zbir
1.	8182. Dio genitalija (Diogen i Taliја)	B. Nikić		7	10			10	27
2.	7921. Mi smo na kauču dugo ležali (mis Monaka u čudu gole žali)	Z. Radisavljević				10	4	7	21
3.	7800. Nagon onanije (nag on, ona nije)	B. Nikić	3	10	7	1			21
4.	7524. Pale su cijene (pale suci jene)	Č. Jelić	10		5	6			21
5.	7545. Bežim od rabina (bež i modra bina)	G. Mandić	7	2	4		2	6	21
6.	7949. Žiri zna da vara (žir iznad Avara)	Č. Jelić		4	2	4	5	3	18
7.	7586. Ideja na pomolu (ide Jana po molu)	B. Nikić	5			2	10		17
8.	8263. Sina juri mama (Sinaj u rimama)	S. Bovan		1	1	7	6	2	17
9.	8255. Popih ti ja malo vina (po pihtijama lovina)	M. Žarkovački	2	6		3	3		14
10.	7737. Kome sarme grejaše? (komesar Megre jaše)	Z. Milunović	6				7		13
11.	8056. Magnatova Rusija (mag na tovaru sija)	Č. Jelić			6	5	1		12
12.	7781. Na rum aga zinu (nar u magazinu)	B. Dubovski	4	5	3				12
13.	8122. Polako pirati plove (Pola kopira tiplove)	B. Nikić		3				4	7
14.	8073. Godi partija rauba tajnici (god i par tijara u Batajnici)	Z. Milunović						5	5
15.	8359. Petlja major danima (pet lјama Jordan ima)	Č. Jelić	1					1	2

РЕЗУЛТАТИ ГЛАСАЊА ЗА РЕБУС ГОДИНЕ 2020.

Мирослав Живковић, Јагодина

РЕКЛИ СУ О УКРШТЕНИМ РЕЧИМА

СВАКО ЈЕ ИМАО НЕКО ОРИГИНАЛНО СХВАТАЊЕ ОВЕ ПОПУЛАРНЕ ЗАГОНЕТКЕ

Од вековне непојавности до обавезног присуства у дневним и специјализованим публикацијама. Од извесног ниподаштавања издавача (при својим првим почецима) до општег признавања армије решаваача. Од једноставних облика и лексике до разгранатих варијација и компјутерских програма. Од лоцирања на папиру до модних креација «сликарског платна», фасада зграда.

Она је била присутна и у ратовима, али је остала непоражена. Она је избегла да се нађе на победничком пиједесталу, али потом је за стално заузела ћошкове чувених светских дневних новина.

Она је «краљица» (загонетака), али је јако популарна код «широких народних маса». Она се наметнула упливом у литературу, педагогију, лингвистику, информатику.

Она је . . . па наравно, све би се то дало односити на њу и приписати њој. Укрштеница као један друштвени и забавни феномен присутна је на нашој планети нешто више од једног века. Милиони и милиони већих и мањих састава, квалитетних и мање квалитетних, са и без црних поља, годинама је у блиским сусретима са оловкама.

Стога и није изненађујуће што су многи покушали да дају своје мишљење о овој загонетци. Неко је њу посматрао баш из тог њеног основног аспекта, док је пак неко други објаснио шта му та игра речи значи. Они мало склонији сатиричном приказу, искористили су је да у својим афоризмима убаце и покоју жаоку.

Ова тематика била је већ обрађивана у домаћим енигматским билтенама у два наврата са подоста пружених цитата (ВЕСНИК број 44 и ГЛАСНИК број 20). Но, рачунајући и овај попис, тек је мало одшкринута збирка поседујућих примера. Вишегодишњим праћењем ове области, сакупљено је нешто мало више од 450 цитата. Мора се ипак напоменути да су они узимани из ауторских текстова, интервјуа, романа, дијалога из филмова, позоришних представа . . . Понегде је извршено, колико је могуће, оптимално скраћивање, како би се задржала основна замисао аутора. С обзиром да је већи део тога преведен, вероватно би понегде био ефектнији другачији склоп реченице.

Овај понуђени избор је разноврстан, јер нема никакву суседну повезаност. Цитати се нижу по азбучном реду презимена аутора.

Драгослав Андрић, српски писац и преводалац

Кад вам се приликом састављања **укрштених речи** у низу квадратића нађе групаца сугласника или нека реч која ни на шта не личи, на пример ЖАФЗК, формирајте упутство као рецимо – «Волим те! на језику крапинског прачовека», препуштајући скептицима да ако могу докажу да то није тачно.

Рафаеле Арагона, шпански писац

Заиста се засигурно не може тврдити да **укрштене речи** стварају културу, али је такође несмотрено сматрати их одговорним за теже лингвистичке пропусте.

Драган Великић, српски писац

За мене књижевност нису ни ребуси ни **укрштене речи**. Није ни игра. Још мање забава.

Едмунд Вилсон, амерички писац и литерарни критичар

Читање детективских прича је једноставно нека врста порока који се због будалаштине и мање штетности сврстава негде између пушења и **укрштених речи**.

Милован Витезовић, српски писац

Да бисмо лакше решавали проблеме, од привреде смо направили **укрштене речи**.

Ивлин Во, енглески писац

Мој живот је стварно толико пренатрпан, а да бих водио дневник. Јутарња пошта, новине, **укрштене речи**, цин.

Курт Вонегат, амерички писац

Ја решавам **укрштене речи** из *Њујорк Тајмса* сваког јутра да бих добио речи које протичу кроз мој мозак.

Жан Мари Гурио, француски новинар и хумориста

Свакодневно решавам своје мале **укрштенице**. То је због мождане гимнастике, тако да имам главу, која се диже и која се протеже.

Весна Денчић, српска афористичарка

У покушају да склопим **укрштеницу**, претурала сам по књигама и речницима, тражећи одговарајућу реч за смак света. Незадовољно истрчавши из собе, угледах тражену реч.

Морис Донеј, француски драмски писац

У ужасним временима која смо преживели и још живимо, срећан је онај који се може склонити, бежаћи у **укрштене речи**.

Вилијам Емпсон, енглески песник и литерарни критичар

Занимање за мрачну поезију јавља се готово у исто време када и мода **укрштених речи**.

Артур Кестлер, мађарско – енглески писац

Каламбур има структуралне еквиваленте у рими и у играма речи, које се протежу од **укрштених речи** до дешифровања камена Розете, кључа за египатске хијероглифе.

Јован Хаџи Костић, српски хумориста

Кад прочиташ у новинама предлог за решења неких виталних питања, имаш чудан утисак да ти је неко поклонио енигматски часопис у коме су све **укрштене речи** већ решене.

Дерек Ленди, ирски писац сценарија

Али ја стварно уживам у својој повучености. Одлазим да спавам свакодневно. Решавам **укрштене речи** и једем колач.

Станислав Јержи Лец, пољски сатиричар

Сунце које упада у затворску ћелију црта на поду сенке решетака. У тим квадратима могу затвореници да слажу **укрштенице**. Могућности тих **укрштеница** зависе од величине решетке.

Драган Лојаница, српски енигмата

Енигматска дефиниција невидљивости: црна поља у белој **укрштеници**.

Хавијер Маријас, шпански писац

Не могу да разумем неке који желе једноставно да умру, зато што нису могли да прочитају његову омиљену нову књигу, или да виде нови филм са глумицом коју обожавају, или да попију другу чашу пива, или да реше данашње **укрштене речи**, или да наставе праћење одређене телевизијске емисије, или зато што неће сазнати ко је освојио овогодишњи ФА – куп.

**Весна
Денчић**

**Јован
Хаџи Костић**

**Драган
Лојаница**

Илија Марковић, српски афористичар

Било ми је интересантније компоновати **укрштеницу**, него је решавати. Ваљда се због тога и наметнула формулација да је афоризам крштеница **укрштених речи**.

Радомир Мићуновић, српски песник и енигмата

Усталом, рефокусирање памети и учење нових појмова, подстицај читања и расуђивања, те повезивање забаве и едукације, све то је допринело да **укрштенице** постану најомиљенија разонода писмених људи, а не само пука забава.

Сомерсет Мом, енглески писац

Наша љубав је као **укрштеница** у којој обоје налазимо на последњу реч у истом тренутку.

Ју Несбо, норвешки писац трилера

За многе године, изгледа као да се у Норвешкој ништа није променило. Ви можете да напустите државу за три месеца пропутујући свет, доживите државне ударе, атентате, несташнице, масакре и цунамије и вративши се кући утврдите да је једина нова ствар у новинама била **укрштеница**.

Џејмс Орвел, енглески писац и новинар

Ми смо народ љубитеља цвећа. Али такође народ сакупљача поштанских марака, одгајивача голуба, аматера дрвосеча, играча пикада, и љубитеља **укрштених речи**.

Џојс Керол Оутс, америчка списатељица

Ја тежим ка једној уметности која има неку оригиналност. Ако бих реши-ла проблем у једном роману налажењем правог гласа и начина причања (чи-нећи један други исте врсте), то би било као поновно решавање **укрштених речи**.

Жорж Перек, француски писац, синеаста и есејиста

Укрштене речи стварно представљају једну прилично аутоматску активност на нивоу конструкционе мреже. Међутим, при тражењу дефиниција то се доста разликује, јер оно постаје семантичка игра.

Весна Радусиновић, српска списатељица

Моји романи се читају као **укрштене речи**. Увек се у њима тражи ко је ко, ко је с ким, а ко против кога.

Умберто Саба, италијански писац

Херметизам = **укрштене речи**.

Едоардо Сангвинети, италијански писац

Када сам био млад, допадало ми се рачунање, било је то као да сам испуњавао **укрштене речи**.

Лин Трас, енглеска списатељица и новинар

Истраживање историјата **укрштених речи** открило је да имам мање ментално схватање од амебе.

Марија Ходорковски

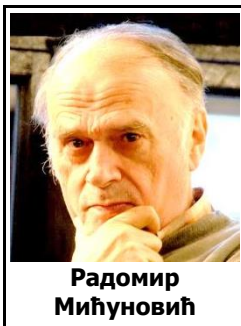
Још док историја **укрштених речи** није обухватила читав век, ова разодна која нагиње лингвистици има следбенике који ће учинити све како би добили своју дневну дозу једрих афоризама и намерних анахронизама.

Гертруда Штајн, америчка списатељица

Никад ме уопште нису интересовале **укрштене речи** и загонетке, али сам уживала у полицијским причама.

**Илија
Марковић**

**Радомир
Мићуновић**

**Весна
Радусиновић**

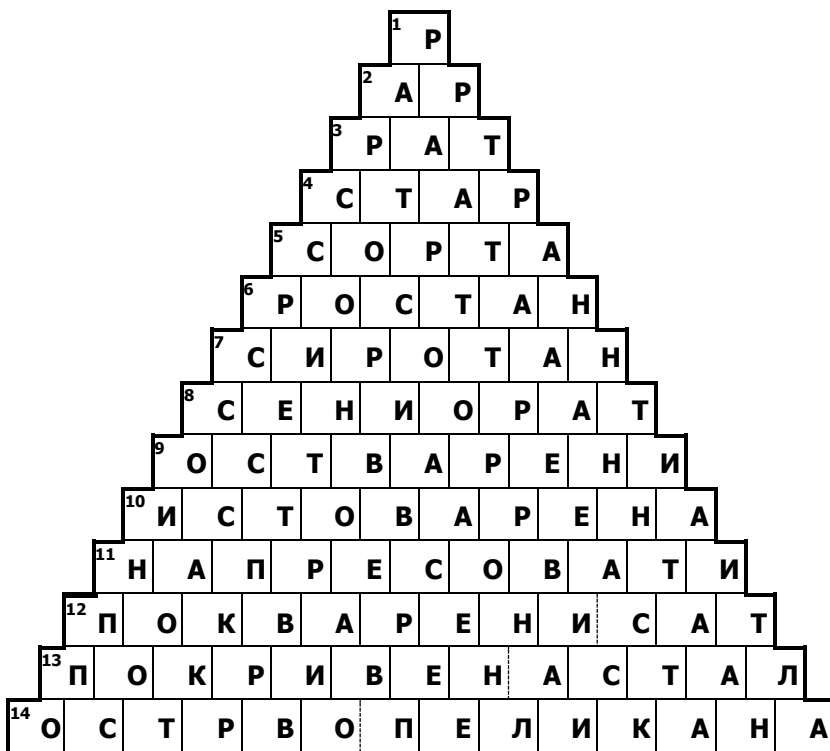
Текст је илустрован сликама наших познатих личности које су дале своје мишљење о **укрштеним речима**.

Мирослав Жиковић, ЈАГОДИНА

ПИРАМИДА ОД 14 СЛОВА

У ВЕСНИКУ, број 61 од марта 2020. године и ВЕСНИКУ број 64 од децембра 2020. године, објављене су пирамиде од 14 слова нашег врхунског енигматског ствараоца Мирослава ЖИВКОВИЋА из Јагодине. Ево још једног од таквих остварења, иначе ретких у нашем енигматском стваралаштву.

ВОДОРАВНО: 1. И сугласник и самогласник, 2. Мера за површину 3. Оружани сукоб народа, 4. Филмска звезда 5. Врста, 6. Француски књижевник, Едмон, 7. Сиромашан човек, 8. Начело по коме наслеђе припада најстаријем члану породице, 9. Реализовани, 10. Која је завршила са истоваром, 11. Урадити већу количину испресованих комада, 12. Дефектни часовник, 13. Сто који је покривен нечим, 14. Најновији роман судије и писца Миодрaга Мајића.

У сфери магичних ликова, слоговни магични лик 4x6 је нека врста пандана словном магичном лику 7x11, јер се ради о дужим речима и појмовима. Ова мрежаста загонетка није уопште популарна. Могу се на прсте избројати састави овакве врсте. Међутим, она је веома погодна за комбиновање са дужим речима и појмовима, а захтева познавање правописних препорука за растављање речи на крају реда (растављање речи на слоге).

Овде се користе речи и појмови различитих дужина, почев од деветословних (а-е-ро-би-о-за) и десетословних (а-у-то-мо-би-ли), па до седамнаестословних (пре-сто-ло-на-след-ник) и осамнаестословних (ан-тро-по-цен-трич-ност).

	1	2	3	4	
	НА	ГЕ	А	ПО	
1	НА	ЦИ	О	НА	ЛИ
2	ГЕ	О	ПО	ЛИ	ТИ
3	А	НА	ЛИ	ТИ	ЧА
4	ПО	ЛИ	ТИ	ЧА	РЕ
	ЗАМ	КА	РИ	ЊЕ	

1. Национална свест, родољубље, 2. Наука о утицају географског положаја на политички третман земље, 3. Људи које се слежу анализом, 4. Вођење политикантске политике.

	1	2	3	4	
	РЕ	А	РЕ	И	
1	РЕ	О	СИ	ГУ	РА
2	А	СИ	МИ	ЛА	ЦИ
3	РЕ	ГУ	ЛА	ЦИ	О
4	И	РА	ЦИ	О	НАЛ
	ЊЕ	ЈА	НО	НОСТ	

1. Уговор између две осигуравајуће институције, 2. Изједначавање, прилагођавање 3. Које нешто удешава или уређује, 4. Супротност мерилима разума.

	1	2	3	4	
	КО	ХО	И	ПРО	
1	КО	ЛО	НО	СКО	ПИ
2	ХО	НО	РА	РИ	СА
3	И	СКО	РИ	ТИ	ТИ
4	ПРО	ПИ	СА	ТИ	МЕ
	ЈА	ЊЕ	СЕ	РЕ	

1. Медицинска процедура за преглед унутрашње површине дебелог црева, 2. Новчано награђивање нечијег рада, 3. Постао издубљен као корито, 4. Одредити поступке ради неког циља.

**Мирослав
Лазаревић,
Београд**

С М
Л А
О Г
О И
Г Н
О И
В Л
Н И
И К
И О
4 Х 6

Александар Јанковић, Крагујевац (Грошница)

СРПСКО – РУСКА ПИРАМИДА

Код српско – руске пирамиде појмови се исто пишу, (слично) изговарају и имају исто значење на српском и руском језику. Наравно, питања морају бити на српском и руском. За овај тип загонетки на располагању су 24 заједничка слова. Руси немају: Ъ, Ј, Љ, Њ, Ћ, Џ. Ми немамо: Ё, Ў, Щ, Ы, Ъ, Ь, Э, Ю, Я. На први поглед довољно је заједничких слова, па тиме и истоветних речи, али се могућности драстично сужавају. Направио сам приручни списак истоветних српско–руских речи. Интересантно је да су то већином туђице у оба језика. А *заједничке*, словенске речи углавном имају неку малу, али ипак разлику у писању.

Решења се исто пишу и (слично) изговарају на српском и руском језику, а при том имају и исто значење.

А, А, И, КА, КАН, КЕ, МА, МАР, МЕ, МИ, МИР, РА, РЕТ, РИ, РИ, ТА, ТЕ, ТИНГ, ТРА, ТРИ.

1. Прво слово свих ћириличних алфавета / Первая буква всех алфавитов на кириллической основе.
2. Назив Волге код античких аутора почетком н. е. (лат. Rha) / Название реки Волги у античних авторов первых веков н. э. (лат. Rha).

3. Фински аутомобилиста и политичар Ватанен, првак света у релију 1981. године / Финский автогонщик и политик Ватанен. Чемпион мира по ралли 1981 года.

4. Америчка глумица и плесачица Хејворт, једна од највећих холивудских звезда четрдесетих година / Американская киноактриса и танцовщица Хейворт, одна из наиболее знаменитых звёзд Голливуда 1940-х годов.

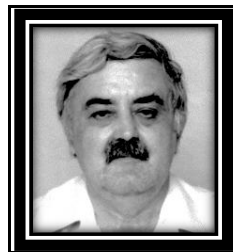
5. Капа вишег православног и католичког свештенства / Головной убор высшего православного и католического духовенства.

6. Народна кухиња уз џамију / Приют для бездомных у мечети.

7. Део теорије музике / Раздел теории музыки.

8. Руски песник, сатиричар и дипломата, Антиох (1708-1744) / Русский поэт–сатирик и дипломат, Антиох (1708–1744).

9. Активности у циљу усмеравања токова производа и услуга од произвођача према потрошачу / Раздел экономики, занимающийся проблемами производства и сбыта продукции.

БРАНКО Ђорђа НИКОЛИЋ БРАНИК**Земун, 24. новембар 1949 –****Земун, 22. децембар 2020.**

У свом родном граду ЗЕМУНУ, у 72. години живота, умро је БРАНКО НИКОЛИЋ БРАНИК, правник, публициста, писац, уредник и енигмата.

У Земуну је завршио основну и средњу школу, а први степен права у Нишу. Радио је као правник у земунској фирми «Пупин телеком – дипотел». После пензионисања, посветио се, поред енигматике, и писању прича и издавању књига о Земуну. Његова супруга Павлина Николић Левковски, професорка руског језика, такође је била енигмата.

Бранко Николић је релативно касно почео да се бави енигматиком. Први енигматски рад – скандинавску, објавио му је новосадски «Пан забавник» 1994. године, а објавио је преко 3.000 састава. Посебно се бавио енигматиком за децу и младе па је био специјални сарадник листа «Витез». Бавио се скоро свим врстама укрштених речи (класичне, беле, домино, мозаичке, илустроване, тематске) и скандинавкама. Састављао је заједно са супругом Павлином анаграме, ребусе и многе врсте цртаних и илустрованих радова.

Радове је објављивао у великом броју енигматских и неенигматских часописа и листова: «Политика ХУПЕР», «ХУПЕР енигматика», «ХУПЕР разбирџија», «Еурека» (мала и велика), «Ребус», «Одмор», «Браво сканди», «Домино», «Пан забавник», «Пан сканди», «Беоквиз», «Новости енигма», «Вечерње новости», «Политика», «Дом и породица» и др. У последње време мање се бавио енигматиком за одрасле.

Најпознатији псеудоним му је био БРАНИК, а био је члан Удружења енигмата «Вук Караџић» и Енигматског клуба «Нова загонетка» из Београда, а самим тим и дуго година члан Енигматског савеза Србије, од кога је требало да добије Сребрну плaketу ЕСС за 25 година енигматског рада.

Заступљен је у «Лексикону српских енигмата» са сликом, у «Библиографији српске енигматике», у «Вуковом ковчежићу», «Гласнику» ЕСС, «Веснику» ЕК «Нова загонетка». Налази се и у «Алманаху Сусрета енигмата Србије», са сликом, јер је био учесник на 2. и 6. СЕС-у у Београду и Бајиној Башти, као и у књизи «Укрштање речи у српској енигматици», где је такође дата и његова слика.

Дуго се бавио и писањем прича и новинарских текстова о Земуну и његовим житељима и мотивима. Прву књигу приповедака објавио је 2008. године «ПРИЧЕ ИЗ БАЊЕ», посвећену краљици наших бања Врњачкој Бањи. Рецензент те књиге био је Радомир Мићуновић, који је на почетку рецензије напоменуо: ПРИЧЕ ИЗ БАЊЕ су књижевни првенац познатог земунског енигмате Бранка Николића. Пред вама су, у ствари, својеврсне прозне разгледнице». Његово књижевно стваралаштво се крунише објављивањем чак 7 књига повећених Земуну: «ЗЕМУНСКИ МОТИВИ», први и други део, «ЗЕМУНЦИ И ЗЕМУНКЕ», «ЗЕМУНКЕ И ЗЕМУНЦИ», «ПРИЧЕ ЗЕМУНСКИХ АЛАСА», «ЗЕМУНЦИ У РАЈАМА ОЗНЕ И УДБЕ» и «ГАРДОШКЕ ПРИЧЕ».

Кремација је обављена на Новом гробљу, а урна положена у породичној гробници на Бежанијском гробљу. Његовом смрћу, српска енигматика је изгубила једног одличног састављача укрштених речи.

Нека му је вечна слава.

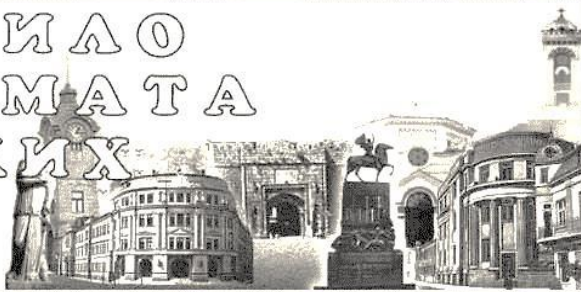
Владимир Шарић

Г Л А С И Л О Е Н И Г М А Т А Н И Ш К И Х

БРОЈ

29

ИНФОРМАТИВНО – ТЕОРЕТСКИ ПОДЛИСТАК ЕНИГМАТСКОГ КЛУБА «НИШ» – НИШ

Н А Ј А В А

Није много остало до, можемо рећи, великог јубилеја нашег најстаријег енигматског листа ЕНИГМА, седамдесет година постојања и рада, односно непрекидног излажења. Дана 7. јула 1951. године светлост дана угледала је ЕНИГМА.

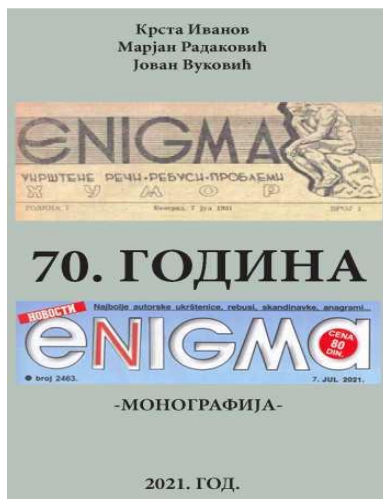
На енигматској трибини одржаној на 16. Сусретима енигмата Србије у Чачку, од 19–21. августа 2016. године, колеге су подржале мој предлог о изради **Монографије ЕНИГМА–70 ГОДИНА**, па код нас, иницијатор нечега прераста у реализатора. Тако је било и овога пута, скоро у глас колеге рекоше – ради Монографију ЕНИГМА–70 ГОДИНА, и имаш нашу подршку. За директне учеснике у изради, истога дана јави се Марјан Радаковић, а за неки дан стиже предлог садржаја од Јована Вуковића. И кренусмо нас тројица, Марјан, Јован и ја са прикупљањем података. Даље–добровољца није било. Тражену помоћ нико није одбио, а понављало се истакао Живадин Јовановић.

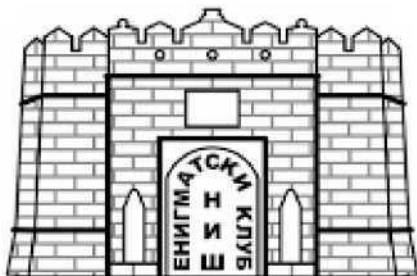
Монографија представља наставак књиге **ЕНИГМА 1–200**, монографија–библиографија, 2011, аутори **Јован Вуковић и Владета Тривунац**. У Е–70 нема потребе да се даје оно што је презентирано у Е 1–200, осим неких напомена.

Овде се даје најзначајније везано за „живот“ ЕНИГМЕ, од настанка тј. издавања са именима покретача, назива њених рођака тј. листова, именима уредника, списак сарадника са псеудонимима и фотографијама (скоро 300), попис енигматских састава, назнака јубиларних бројева и прослава јубилеја и др.

Много тога је прикупљено, много тога треба још да се уради, али се надам да ће до прославе јубилеја, монографија бити у рукама сарадника.

Крста Иванов

Аутор: Мирослав Цветковић

Аутор: Крста Иванов

Веља Милојевић у послу (стоји Божидар Тошић)

НАШИ ЕНИГМАТИ ВЕЛИСЛАВ – ВЕЉА МИЛОЈЕВИЋ

(Београд, 08.01.1926 – Ниш, 24.01.1987)

На листи оснивача Енигматског клуба „Београд“, под редним бројем седам, стоји име Велислав Милојевић, службеник НИП „Омладина“. Енигматски клуб је преузео издавање листа „ЕНИГМА“ од претходног издавача НИП „Омладина“ (бројеви 229 до 246) и то од броја 247 из 1957. године, али је и даље користио просторије и особље исте установе.

Исте године „ЕНИГМА“ је објавила „Велики наградни конкурс“ за решаваче. Приспело је 628 одговора, од којих су само 12 испуњавали услове за извлачење награда.

Извлачење је извршено 23.03.1957. године у просторијама НИП „Омладина“, а чланови комисије били су поред Веље, Војислав Николић и Роксанда Чогурић. Прву награду добио је Миодраг Ђорђевић из Ниша, улица Пусторечка 25. Награда је била радио апарат, која је, у то време, била вреднија од друге – путовање на Блед и треће – пар ципела. Тада Веља није ни сањао да ће му првонаграђени убрзо постати суграђанин.

У Нишу Веља је радио у недељнику „Народне новине“ као уредник забавних, културних и спортских страница. Нешто касније и као главни уредник свих посебних издања. До Вељиног доласка „Народне новине“ су објављивале укрштенице нередовно, с времена на време, а од тада редовно у сваком броју.

Јануара 1971. године „Народне новине“ постају дневни лист са обавезном укрштеницом коју су наизменично састављали нишки енигмати. Суботом је било резервисано пола странице за најразличитије врсте загонетака. Рубрика је носила назив „Енигматика“ под стручним одабиром Николе Поповића. Било је ту места за народне загонетке, питалице и за одговоре и савете почетницима. Јубилеји, празници и важнији датуми обележавани су са већим пригодним укрштеницама.

За време Вељиног уредниковања објављивани су чланци о активностима нишких енигмата, појединачно или колективно, што је имало утицаја за чешће међусобне контакте и окупљања.

На крају је уследило оснивање Енигматске секције при Енигматском клубу „Београд“ дана 22. 06. 1973. године.

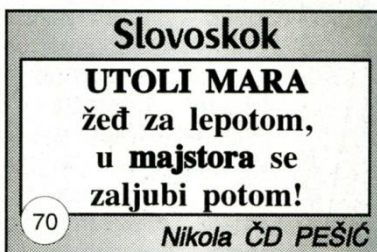
У рубрици су сарађивали енигмати: Јово и Милан Бараћ, Карло Вереб, Жарко Ђокић (први рад објавио у листу „Народне новине“), Милан Јеленковић, Јордан Моловић, Драган и Никола Поповић, Марјан Радаковић, Ставра Радојковић, Милан Ранђеловић, Милован Самардаковић, Живота Станковић, Видоје Стефановић, Миленко Стојановић, Мирослав Цветковић и Владимир Шарић.

По одласку Веље из „Народних новина“ место уредника преузео је правник и енигмата Тихомир Поповић, све до покретања листа „Шарада“, односно до смрти 2000. године.

Марјан Радаковић

СЕЋАЊЕ...

(«Енигма», 1. јун 2019)

РЕШЕЊА ЗАДАТАКА

Дају се решења задатака датих у ГЕН–наочарка, кинетика.
у број 28, додаток ВЕСНИК–у, информативно–теоретском листу Енигматског клуба „Нова загонетка“ из Београда. Енигматске саставе требало је да решавају учесници неодржаних јубиларних 20–их Сусрета енигмата Србије у Нишу, у термину 14–16. августа 2020. године. Верујемо да су се колеге енигмати, који су имали дотични ГЕН у рукама, са задовољством латили решавања и то урадили, а уједно се подсетили имена колега који више нису међу нама.

РЕШЕЊА:

1. УКРШТЕНЕ РЕЧИ (водоравно): баштован, ланар, рукав, вешалица, атом, медитеран, тот, латакија, г, ир, тос, ана, ал, с, музичари, пси, ластавица, кекс, актиније, терет, врана, авантура.

2. СЛГОВНЕ УКРШТЕНЕ РЕЧИ (водоравно): анђелика, камиказе, ти, каледонија, ле, гоби, талија, пени, наоми, нар, карика, хелени, блерио, комина, пре, надица, стаја, кавала, каре, ри, операција, ви, калевала, окарина.

3. а–шарада: мачка; **б–шаховски анаграм:** спаски.

4. УКРШТЕНЕ РЕЧИ (водоравно): петрушка, парадокс, испостава, дериват, гм, стапари, керала, мел, аналит, селин, ареб, дрискол, рана, лапад, истоуар, нор, илирик, тиранин, ви, одлиуак, парежанин,

5. МАГИЧНА УКРШТЕНИЦА (водоравно и усправно): зејтин, земљотрес, емс, маке, јљ, кокос, томос, зт, ипак, мир, никозија, сестра.

6. ЕНИГМАТСКА СИЋА: 1 – анаграм: ерупција, 2 – учаурени анаграм: б(атин)а, 3 – учаурени палиндром: о(луј)а, 4 – читаљка: критичар, 5 – спунеризам: висибабa, 6 – ехо: анкета.

7. ИСПУЋАЛКА (водоравно): превара, пшеница, корнери, коуница, трачани, искићен, смарагд, ставити, патуљак.

8. СКАНДИНАВКА (водоравно): ждрело, аромат, навити, алкари, уочити, јна, ис, т, астроном, растерати се, е, аа, анакин, надраживање, тла, мимика, иб, савинац, њух, марауић, амин, њ, а, неподесност, ниво, истра.

9. НОВИНАРСКИ АНАГРАМ: седма сила.

10. СЛГОВНИ МАГИЧНИ ЛИК (водоравно и усправно): алмукантарат, пикантерија, гитаријада.

Исправка:

На насловној страни ГЕН – 28, у рубрици „Аутори радова и бодовна вредност сваког задатка“ под редним бројем 6. стоји Никола Поповић, а требало је Никола Пешић, који је аутор „Енигматске сиће“. Због ненамерне грешке, упућујемо извињење.

ГЛАСИЛО ЕНИГМАТА НИШКИХ *ГЕН*

–излази периодично (фебруар 2021.)

Уређују: **Марјан Радаковић** и **Крста Иванов**

КОНТАКТ: 062 821 29 79

ЕНИГМАТСКИ СРЕМУШ

БИЛТЕН ЕНИГМАТСКОГ КЛУБА
«С Р Е М», ПЕЋИНЦИ

БРОЈ 6

ФЕБРУАР 2021.

**ПРИЈАТЕЉ ЕК «СРЕМ» И
ЕНИГМАТСКОГ САВЕЗА СРБИЈЕ**

BeoSing d.o.o.
Privredno društvo za proizvodnju,
trgovinu i usluge
Gavrila Principa 44a
11000 Beograd
Matični broj: 06661947
Pib: 101741420

tel.: + 381 63 348 570
+ 381 62 311 400

e-mail: office@beosing.com

web: www.beosing.com

Adresa knjižare «Kaisa»:
Savska 9
11001 Beograd
tel.: + 381 63 8473 760

Владимир Шарић,
председник ЕК «Срем»

Гордана Шарић,
потпредседник ЕК «Срем»

секретар клуба:
Јована Милетић

Чланови клуба:
Вукица ЈОВАНОВИЋ и Драгиша
ЈОВАНОВИЋ (Рума),
Марија ЂУРЧИЋ (Брестач),
Милица ПЕТРОВИЋ (Тител),
Драгана ШАРИЋ и Иван ШАРИЋ
(Шимановци), као и деца:
Исидора МИЛЕТИЋ, Настасја
МИЛЕТИЋ и Ксенија ШАРИЋ
(Шимановци)

Владимир Шарић, Шимановци

ЗНАМЕНИТЕ ЛИЧНОСТИ ПЕЋИНАЧКЕ ОПШТИНЕ

РАДИСЛАВ МАРИНКОВИЋ РАДЕМАР

**ЗАСЛУЖНИ ПРЕГАЛАЦ У ВИШЕ ОБЛАСТИ
ПОНИКАО У СРЕМСКИМ МИХАЉЕВЦИМА**

У Сремским Михаљевцима родио се 6. фебруара 1931. године Радислав МАРИНКОВИЋ, познатији у новинарско–енигматским водама као РАДЕМАР (псеудоним који је сам себи направио од почетних слова имена и презимена, у жељи да имитира енигмату који му је био узор Маријана ЈУРЧЕЦА ЈУРИЈАНА).

Рано је отишао из родног краја да би у Београду завршио основну школу а у Новом Саду гимназију (1950), Вишу педагошку школу–одсек географија и историја (1952) и Природно–математички факултет–географија (1983).

У својој богатој професионалној каријери Радемар је био спортски новинар, балетан, просветни и туристички радник, атлетски тренер, а као енигмата: енигматски историчар, писац и теоретичар, постигавши врхунске резултате.

Као новинар је радио у новосадском «Дневнику» и београдској «Дуги». Члан балета опере Српског народног позоришта у Новом Саду био је од 1950–1952. године. Као просветни радник обављао је дужност наставника у Српцу и Маглићу, потом у Босанском Броду од 1956. до 1959. и у Задру од 1959. до 1961. године.

Стално се настањује у Сомбору где ради као наставник и директор Школе ученика у привреди а секретар Туристичког савеза Сомбора био је од 1970. до 1980. године. До пензионисања вршио је дужност директора наставе Образовног центра усмереног образовања у Сомбору.

Интересантно је да се као гимназијалац бавио атлетиком, да би запажене резултате постигао као атлетски тренер. Покренуо је атлетику у Босанском Броду (три титуле екипног првака државе за основце), у Задру (атлетски клуб постаје један од најјачих у Хрватској) и Сомбору (атлетичари се афирмишу као државни прваци и рекордери).

У туризму је оставио траг написавши више реферата и неколико брошура о историји Сомбора. За свој разноврстан рад добио је више признања.

Енигматиком (десетом уметношћу) почео се бавити као дечак од 13 година тако што је 1944. године добио награду на конкурс листа «Загонетка» из Загребa и то књигу «Тумач загонетака» Јосипа БУДИСАВЉЕВИЋА. По угледу на загребачки енигматски лист, сам је на писаћој машини у 8 примерака направио своју верзију енигматског листа «Загонетка». Овај енигматски листић, који је умножен преко индига, објавио је прве загонетке браће МАРИНКОВИЋ–Радислава и Данила (Данило је рођен 16. октобра 1933. године у Чортановцима, истакнути је наставник, новинар, свестрани спортиста, и спортски радник, шахиста, писац и енигмата, који је ових дана напунио 87 година у Новом Саду, где живи као пензионер а и даље је активан сарадник са Јованом Вуковићем).

Праву афирмацију као енигмата Радемар је доживео као један од првих и истакнутих сарадника београдске «Енигме», чији је први број изашао 1. јула 1951. године и која је ушла у 70. годину излажења. Тада је почео да користи псеудониме «Радемар» и «Радус», по чему је и данас препознатљив у енигматском свету. Сарађивао је у београдској «Разноди» (1945–1946), сарајевском «Проблему» (1952–1953), осијечком листу његовог узора Маријана ЈУРЧЕЦА «Загонетка» (1953–1957) као и у више неенигматских листова.

Недавно је београдска енигматска ревија «РАЗБИБРИГА» (издавач «ПОЛИТИКА») у броју 159 од 4. септембра 2020. године, у рубрики «Занимљива енигматика» објавила текст Јована ВУКОВИЋА из Нове Пазове «ЈЕДАН ЈЕ БИО РАДЕМАР» о Радиславу МАРИН-КОВИЋУ у коме се, између осталог, каже: «За време свог релативно кратког живота (рођен у Сремским Михаљевцима 6. фебруара 1931, а умро у Сомбору 18. јануара 1993), Радислав је саставио преко 5.000 разноврсних загонетки, од којих је више од половине објављено у разним листовима. Радемар држи многе примате у српској енигматици. Тако, на пример, први је почео да објављује енигматске прилоге у «Енигми» и новосадској «Панорами» из историје српског загонеташтва. Он је прави први наследник др Ђорђа НАТОШЕВИЋА, кога је, пишући о историји, назвао *ОЦЕМ СРПСКЕ ЕНИГМАТИКЕ*. Радемар је послужио као пример да се истраживању и писању о енигматици мање или више посвете Раша СТОЈАНОВИЋ, Данило АЛАРГИЋ, Јован ВУКОВИЋ, Владимир ШАРИЋ, Мирослав ЖИВКОВИЋ, Мирослав ЛАЗАРЕВИЋ, Владета ТРИВУНАЦ, Момир ПАУНОВИЋ, Марјан РАДАКОВИЋ и други».

У енигматском раду Радемар има паузу више од 30 година. Враћа се енигматици 1987. године када је у Сомбору постао пензионер. Његовим повратком сомборска енигматика поново креће узлазном линијом. Радемар обнавља 1989. године лист «Сомборску укрштеницу», а 1991. године покреће енигматски часопис «Спектар». Претходно је објавио две, историјски значајне, енигматске књижице: «ЂОРЂЕ НАТОШЕВИЋ И ШКОЛСКЕ ЗАГОНЕТКЕ» (Сомбор, 1988) и «АНАГРАМ И КАКО ГА КАЗАТИ» (Сомбор, 1989) док му је «Енигматска библиографија *Голуба* 1879–1913» остала необјављена у рукопису. Помагао је и другим ауторима у издавању књига, па је тако 1991. године у оквиру НИП «Спектар» објављена антологијска књига Јована ВУКОВИЋА «ЛИТЕРАТЕ ЕНИГМАТЕ» – антологија писаца – енигмата. Популарисао је загонетке и у школама.

Радемар је био активан и као организатор окупљања енигмата. Тако је у Сомбору био један од оснивача и први председник Енигматског друштва «Др Ђорђе НАТОшевић» (датум оснивања 17. септембар 1988. године). Од 1991. године био је и секретар Енигматског савеза Србије. У Сомбору је 1989. године покренуо скупове енигмата називаши их «ЕНИГМАТСКА КОЛОНИЈА» (до данас одржано 19 колонија).

Радемар је установио енигматску награду «НАТОШЕВИЋ», за допринос истраживачкој енигматици.

На крају рецимо да о Радемару имамо текстове у «ЛЕКСИКОНУ СРПСКИХ ЕНИГМАТА» (Мирослав ЛАЗАРЕВИЋ и Јован ВУКОВИЋ, Београд 2007), у «ЛЕКСИКОНУ ЗАГОНЕТАЧА ЈУГОСЛАВИЈЕ» (Стјепан ХОРВАТ, Бјеловар, 1979) и у «БИБЛИОГРАФИЈИ СРПСКЕ ЕНИГМАТИКЕ» (Марјан РАДАКОВИЋ, Београд, 2012) као и у појединим часописима и новинама.

Завршимо овај приказ о Радемару, рођеном Михаљевчанину, још једним цитатом из текста Јована ВУКОВИЋА «ЈЕДАН ЈЕ БИО РАДЕМАР»: «Прерана смрт отргла је Радислава од хобија, љубави, задовољства, радости и систематичног енигматског рада. Записао је: ЗА ПРАВУ И ВЕЛИКУ ЕНИГМАТИКУ ПОТРЕБНА ЈЕ МАШТОВИТОСТ И ШИРОКА ОПШТА КУЛТУРА. ПРАВА ДРАЖ ЕНИГМАТИКЕ ЈЕ У СТВАРАЊУ: ТАДА СЕ РАЗВИЈА ИДЕЈА, РАДИ, ИЗУЧАВА, КОНСУЛТУЈЕ ИСКУСТВО. РЕШАВАЊЕ ЗАГОНЕТАКА ЈЕ ТРЕНУТНА ЕГЗАЛТАЦИЈА (раздраганост, усхићење – примедба Ј. Вуковића), КАО И ШКОЛСКИ ИСПИТ. ВОЛИМ ЕНИГМАТИКУ ЗАТО ШТО ЈЕ ЗАГОНЕТАШТВО ОД ИСКОНА ПРИСУТНО КОД ЉУДИ, ШТО ЈЕ НАРОДНИ ДУХ ОБОГАТИО НАШУ КЊИЖЕВНОСТ МАШТОВИТИМ ЗАГОНЕТКАМА, И ШТО ЉУДСКИ ДУХ И ДАНАС НЕ МОЖЕ БИТИ РАВНОДУШАН ПРЕМА ЊОЈ».

РАДЕМАР је енигматима узор, а у градовима у којима је живео остале су успомене на његова достигнућа. А заувек остаје нама Сремцима да је рођен и поникао у Сремским Михаљевцима.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ ПОСВЕЋЕНЕ РАДЕМАРУ

Р	А	Д	И	С	Л	А	В	■	Ј	А	Р	А	М
А	В	И	З	Е	Р	■	И	К	А	В	С	К	И
З	А	Д	А	Р	■	К	Л	О	Н	■	В	Р	Х
Д	Љ	И	Н	■	З	О	О	Л	О	Г	■	А	А
Р	■	М	А	Р	И	Н	К	О	В	И	Ћ	■	Љ
Т	И	■	С	О	М	Б	О	Р	■	П	У	К	Е
О	Г	Р	■	К	А	Р	С	■	И	С	П	Р	В
С	Р	Е	М	С	К	И	■	Г	Р	А	Ч	А	Ц
Т	Е	С	Л	А	■	О	С	Т	А	Р	Е	Л	И

Аутори:

Гордана и Владимир Шарић

РАДЕМАРОВ ГРАД

РОБ СМО

своме роду и раду,
 Радемар је био у свом г р а д у,
 директор Школе
 ученика у привреди,
 секретар Туристичког
 савеза општине.

Образовне институције он среди
 и основа друштво енигмата
 што вреди.

И данас «Ђорђе Натошевић»
 следи

његове сјајне мисли и
 умотворине!

(Решење: СОМБОР)

АНАГРАМИЈАДА ВЕЗАНА ЗА ТЕМАТСКЕ ПОЈМОВЕ ИЗ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

РАДЕМАРОВО ИМЕ СЛАВИ ДАР од њега енигмата, јер је Радемар име од формата! (Решење: РАДИСЛАВ)	РАДЕМАРОВ ГРАД НА МОРУ ЗАРАД вишег циља у улози је наставника у граду на мору, збиља, занима га ту и атлетика! (Решење: ЗАДАР)
РАДЕМАРОВО ПРЕЗИМЕ ИВРА МОЋНИК по имену био сплитски енигмата, скрио се у презимену Радемара, знаног као Бата! (Решење: МАРИНКОВИЋ)	РАДЕМАРОВО РОДНО МЕСТО У СРЕМУ С РИМСКЕ стране историје Сирмијум је место познатије. Е, ИХ ЦИЉ ВАМ Митровица није, родно место Радемара ту се крије! (Решење: СРЕМСКИ МИХАЉЕВЦИ)

Лого ЕК «Срем» урадио је Графички студио «ЕЛИТ» Златка Бабића из
 Шимановаца и представља загонетног фараона Тутанкамона

Билтен «Сремуш» издаје: ЕК «Срем», уредник: Владимир Шарић,
 тел.: 022/480 – 211; 065/9999 – 212; Е – mail: vlagor5149@gmail.com,
 прелом страна и техничка припрема издања: ЕК «Нова загонетка»